

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D. a Mgr. Hany Janotové ve věci

žalobce:

Hnutí život z. s.

sídlem Bělohorská 454/3, Plzeň

zastoupen advokátkou JUDr. Janou Marečkovou

sídlem Křenova 11/438, Praha 6

proti

žalovanému:

Ministerstvo životního prostředí

sídlem Vršovická 65, Praha 10

za účasti

osoby zúčastněné na řízení: **HNUTÍ DUHA – Friends of the Earth Czech Republic**

sídlem Cejl 460/35, Brno

zastoupena advokátem JUDr. Jaromírem Kyzourem

sídlem Lublaňská 18, Praha 2

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve schválení zásad péče o Národní park Šumava na období 2022-2040 žalovaným dne 26. 10. 2022

takto:

I. Žaloba se zamítá.

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předmět řízení

1. Jádrem sporu je otázka, zda se žalovaný dopustil vůči žalobci nezákonného zásahu schválením Zásad péče o Národní park Šumava na období 2022-2040 (dále též „Zásady péče“) dle ust. § 38a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“).
2. Správa Národního parku Šumava (dále též „správa NP“) vypracovala návrh Zásad péče a v souladu s § 38a odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny umožnila veřejnosti podat proti němu připomínky, čehož žalobce využil. Následně správa NP návrh ve smyslu § 38a odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny upravila a podle téhož ustanovení se ho pokusila dohodnout s radou Národního parku Šumava (dále jen „rada“). Rada však s upraveným návrhem nesouhlasila. Správa NP tedy postoupila návrh Zásad péče podle § 38a odst. 5 zákona o ochraně přírody a krajiny žalovanému, aby rozpor vyřešil. Ve svém stanovisku rada uvedla, že by žalovaný měl při schvalování Zásad péče zvážit všechny neakceptované a částečně akceptované připomínky. Žalovaný Zásady péče následně schválil, a to protokolem ze dne 26. 10. 2022, č.j. MZP/2022/620/1783. V protokolu uvedl, že správa NP vypořádala všechny předložené připomínky v souladu se zákonem, prováděcí vyhláškou a metodickými pokyny žalovaného.

Úvodní stručné shrnutí dosavadního řízení před správními soudy

3. Žalobce [tehdy označen jakožto žalobce a)] společně s fyzickou osobou JUDr. J. M. [žalobkyně b)] podali k Městskému soudu v Praze dne 27. 12. 2022 žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, kterou se domáhali určení, že schválení Zásad péče bylo nezákonným zásahem do jejich práv, a uložení žalovanému zrušit protokol o schválení Zásad péče a odstranit Zásady péče z Ústředního seznamu ochrany přírody. Po věcné stránce brojili proti obsahu Zásad péče, kde spatřovali rozpor se smyslem zásad péče, jak jej vymezil zákonodárce. Namítali, že Zásady péče neobsahují zákonné náležitosti a nejsou v souladu se stávajícím vědeckým poznáním, neobsahují ani důsledné odkazy na zdroje, nedefinují obecné právní pojmy jako „biodiverzita“ nebo „přirozenost ekosystémů“ ve vztahu ke konkrétním aspektům ochrany Národního parku Šumava, ani konkrétní opatření, kterými bude péče v národním parku vykonávána. Dále namítali nedostatečnost vypořádání svých připomínek jak ze strany správy NP, tak žalovaným. Podrobně popsali faktický dopad Zásad péče na Národní park Šumava. Uvedli, že Zásady péče jsou kromě jiného i dokumentem, který slouží ke kontrole hospodaření správy NP v Národním parku Šumava. Jsou nezměnitelným dokumentem, který zásadním způsobem na dvacet let ovlivní faktickou péči o národní park, a tím i životy občanů žijících v národním parku a jeho okolí.
4. Městský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 15. 6. 2023 č.j. 6 A 93/2022-47 (dále též „první rozsudek MS“), z důvodu, že neshledal aktivní legitimaci žalobce a) ani žalobkyně b) k podání zásahové žaloby. Rozsudek byl zrušen Nejvyšším správním soudem (dále též „NSS“) rozsudkem ze dne 26. 6. 2024 č.j. 6 As 166/2023-56 (dále též „první zrušující rozsudek NSS“), v němž NSS uložil městskému soudu, aby se v dalším řízení důkladněji zabýval otázkou naplnění hmotněprávní i procesní roviny aktivní legitimace obou žalobců.

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

5. Městský soud v Praze následně o žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 15. 1. 2025 č.j. 6 A 93/2022-144 (dále též „druhý rozsudek MS“) tak, že žalobu ve vztahu k oběma žalobcům zamítl. V kontextu doplnění žalobních tvrzení obou žalobců, kde mj. žalobce [žalobce a]) tvrdil vliv Zásad péče na dosahování cílů, na které se zaměřuje, vztah k předmětné lokalitě a vliv Zásad péče na jeho právo na informace o životním prostředí, soud shledal, že je dána aktivní legitimace obou žalobců k podání zásahové žaloby. S odkazem na rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2008, č.j. 2 Aps 1/2005-65 pak soud vymezil pět podmínek důvodnosti zásahové žaloby: žalobce musí být přímo (podmínka č. 1) zkrácen na svých právech (podmínka č. 2) nezákonným (podmínka č. 3) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (podmínka č. 4), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno (podmínka č. 5). Co se týče žalobce [žalobce a]), městský soud v odkazovaném druhém rozsudku uvedl, že Zásady péče jsou aktem veřejné správy, který není rozhodnutím, tudíž podmínku č. 4 pokládal za splněnou. Shledal též splnění podmínky č. 1 o přímosti potenciálního zásahu do práva žalobce na příznivé životní prostředí a informace o něm. Podmínku č. 2 ve vztahu k právu na příznivé životní prostředí soud, s ohledem na předmět činnosti žalobce a její místní zaměřenosti, rovněž vyhodnotil jako splněnou, naopak soud neshledal splnění podmínky č. 2 ve vztahu k právu žalobce na informace o životním prostředí. Následně soud posuzoval splnění podmínky č. 5, za tím účelem se zabýval tzv. zaměřeností zásahu, resp. příčinnou souvislostí mezi jednáním správního orgánu a zkrácením práva žalobce na příznivé životní prostředí. Dospěl k závěru, že podmínka č. 5 v případě žalobce splněna nebyla. Z důvodu nesplnění podmínky č. 2 (právo na informace o životním prostředí) a č. 5 (právo na příznivé životní prostředí) vyhodnotil soud žalobu žalobce jako nedůvodnou, a nezabýval se již podmínkou č. 3, tedy zákonností zásahu. Ohledně žalobkyně b) městský soud v odkazovaném druhém rozsudku dovodil splnění podmínky č. 4 a č. 1. Shledal nesplnění podmínky č. 2, z toho důvodu se nezabýval podmínkou č. 3 (zákonností zásahu).
6. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 19. 2. 2026 č.j. 2 As 35/2025-27 (dále též „druhý zrušující rozsudek NSS“) uvedený druhý rozsudek městského soudu zrušil v části, jíž bylo rozhodnuto o žalobě žalobce a). Kasační stížnost žalobkyně b) NSS zamítl. V druhém zrušujícím rozsudku se NSS neztotožnil se závěrem, který městský soud učinil o nenaplnění podmínky č. 5 ve vztahu k právu žalobce na příznivé životní prostředí. NSS objasnil, že Zásady péče zasahují do práva na příznivé životní prostředí, jelikož stanoví závazná rámcová pravidla, která ovlivňují stav předmětů ochrany národního parku. Městský soud měl podmínku č. 5 vyhodnotit jako splněnou a přistoupit k posouzení poslední zbývající podmínky č. 3, tj. zákonnosti Zásad péče. Nejvyšší správní soud v druhém zrušujícím rozsudku k podmínce č. 3 ve vztahu k žalobci upozornil, že městský soud alespoň zčásti fakticky posoudil dva aspekty Zásad péče z hlediska jejich zákonnosti, a to otázku souladu Zásad péče se zákonem o ochraně přírody a krajiny a otázku časového nesouladu mezi obdobím platnosti Zásad péče a obdobím platnosti tzv. zonace NP Šumava. Posouzení prvně uvedené otázky ovšem NSS nemohl přezkoumat z důvodu přílišné stručnosti a neúplnosti, posouzení druhé otázky pak nemohl přezkoumat z důvodu neuplatnění souvztažné kasační námitky žalobcem. V závěru druhého zrušujícího rozsudku se NSS ztotožnil s názorem městského soudu, že žalobce nebyl schválením Zásad péče zkrácen na právu na včasné a úplné informace o životním prostředí (podmínka č. 2). Nejvyšší správní soud uložil městskému soudu, aby se v dalším řízení vypořádal se všemi námitkami žalobce zpochybňujícími zákonnost zásahu; soud nebude posuzovat vhodnost zvolené podoby Zásad péče, ale v návaznosti na žalobní argumentaci prověří, zda schválené Zásady péče odpovídají

požadavkům zákona, popř. prováděcích právních předpisů. Nejvyšší správní soud rovněž městskému soudu uložil, aby v dalším řízení vyrozuměl potenciální osoby, které by mohly být Zásadami péče dotčeny ve své právní sféře, o možnosti uplatnit v řízení práva osoby zúčastněné na řízení.

Podrobnější přehled dosavadního řízení před správními soudy a podání účastníků řízení

Obsah prvotní argumentace účastníků řízení

7. Městský soud již podstatu žalobní argumentace shrnul v bodu 3 tohoto rozsudku. Soud konstatuje, že žalobní argumentací se prolíná námitka, v níž žalobce nesouhlasí s tím, jak Zásady péče nahlíží na (především lesní) ekosystémy a jejich funkce. Žalobce namítá, že Zásady péče v důsledku vadného funkčního pojetí přirozených ekosystémů, kdy podstatná část lesů je ponechána v bezzásahovém režimu, neposkytují ochranu ekosystémovým službám, což podle něj vyvolává riziko usychání a rozvratu lesů s následnými negativními dopady na životní prostředí.
8. Podrobněji k obsahu žaloby soud uvádí, že žalobce v žalobě podané dne 27. 12. 2022 předně namítl nedostatečný přezkum toho, jak správa NP vypořádala žalobcovy připomínky. Žalovaný konstatoval, že správa NP vypořádala připomínky postupem souladným s § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny, vyhláškou žalovaného č. 45/2018 Sb. o plánech péče, zásadách péče a podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 45/2018 Sb.“) a Metodickým pokynem ke zpracování a projednání zásad péče o národní parky ČR, zveřejněného ve Věstníku MŽP č. 8/018 (dále jen „Metodický pokyn“), a neshledala rozpor se zákonem ani jiným obecně závazným právním předpisem. Žalovaný nezohlednil nedávný velkoplošný požár v NP České Švýcarsko, kdy tamní obce a obyvatelé požadují přehodnocení způsobu péče, považují ponechání suchých lesů způsobených bezzásahovým způsobem hospodaření jako bezpečnostní riziko. Vzhledem k tomu měl žalovaný vrátit Zásady péče správě NP k novému posouzení, i s ohledem na to, že z protokolu o vypořádání připomínek vyplývají jasné odborné připomínky Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje, jakož i připomínky tohoto typu od dalších subjektů.
9. Především pak žalobce v podané žalobě brojil proti obsahu Zásad péče, namítl nekomplexnost, neúplnost a nekoncepčnost, a rozpor se záměrem zákonodárce, aby péče v národních parcích byla „jiná“, „neproduktivní“, a aby směřovala k zachování a zlepšení stavu ekosystémů. Poukázal na dlouhodobě vadný právní stav Národního parku Šumava, hospodaření bez plánu péče od roku 2014, dopuštění celoplošného rozpadání lesů, nezohlednění všech vědeckých zdrojů správou NP, neřešení vlivu odlesnění na vodní ekosystém ani dalších důležitých souvislostí. Žalobce namítl, že Zásady péče nenavazují na předchozí péči, nevycházejí z reálně zmapovaného stavu ekosystémů, není z nich zřejmé, jaký je skutečný stav ekosystémů, zda došlo k jejich zlepšení, zhoršení či k jejich zachování, jaká péče se u jednotlivých ekosystémů realizovala, jakých cílů a jakým způsobem má být dosaženo. Dále chybí rozpracování § 18a („režim zón národních parků“) zákona o ochraně přírody a krajiny, kde je právě prostor pro rozvedení a konkretizování jednotlivých opatření, která lze v té které zóně ochrany realizovat. Například v zóně přírodní je možné realizovat opatření, je-li to nezbytné z důvodu ochrany životů a zdraví osob, ochrany majetku nebo ochrany přírody, tedy i v tzv. bezzásahových zónách se předpokládají určitá opatření. Zásady péče dále neodrážejí současnou úroveň poznání a nejsou opřeny o faktický stav ekosystémů, o vědecké studie a analýzy, přičemž tyto zdroje musí být aktivně citovány

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

a musí být založeno jejich znění „ve spisu“. Dále Zásady péče neobsahují výklad jednotlivých ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny, jako je § 15 a následující („vymezení národních parků“) ve vazbě na zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o lesích“) a obecná ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny, nejsou definovány obecné právní pojmy jako biodiverzita, přírodní procesy, dlouhodobost, přirozenost ekosystémů apod.

10. Žalobce v závěru žaloby zdůraznil význam Zásad péče pro vlastní chod, správu a péči v Národním parku Šumava, kdy po dlouho dobu dvaceti let v podstatě nelze jejich obsah měnit, jejich obsah ovlivňuje péči o přírodu s dopadem na život občanů, a správní orgány jsou povinny postupovat v souladu s jejich obsahem. Proto musí být právně perfektní, srozumitelné, transparentní, ověřitelné a přezkoumatelné. Zásady péče jsou jediným dokumentem, který je podkladem pro kontrolu činnosti správy NP, která je správním orgánem a zároveň vykonává činnost hospodáře, tedy hospodáří přímo se státním majetkem, je tedy povinna využívat majetek účelně a hospodárně. Pro lesní ekosystémy je pak dle žalobce nezbytné rovněž zohlednit podmínky zákona o lesích, zohlednit, že lesy v národních parcích jsou lesy zvláštního určení a účelem zákona o lesích je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm. Je proto na orgánu ochrany přírody, aby veškeré tyto legislativní podmínky zdůvodnil a také je přetavil do Zásad péče.
11. Žalovaný ve vyjádření došlém soudu dne 24. 3. 2023 s podanou žalobou nesouhlasil a navrhoval její zamítnutí. Upozornil, že Zásadami péče nejsou fyzickým ani právnickým osobám stanovovány žádné povinnosti nad rámec zákona, tudíž schválením Zásad péče protokolem ze strany žalovaného nemohlo dojít k přímému dotčení žádných veřejných subjektivních práv žalobce; zdůraznil též, že žalovaný měl možnost předložený návrh Zásad péče pouze upravit, nikoli zásadně změnit. Dále žalovaný zdůraznil nezávažnost Zásad péče pro žalobce, tuto dovodil analogicky z podobnosti s plány péče ve smyslu § 38 zákona o ochraně přírody a krajiny, a podpořil citací ze zvláštní části důvodové zprávy k zákonu č. 123/2017 Sb., změna zákona o ochraně přírody a krajiny (dále též „důvodová zpráva“). Žalovaný dále namítl, že až do předání návrhu Zásad péče žalovanému jsou zákonné kompetence a primární odpovědnost za proces přípravy Zásad péče zákonem stanoveny Správě NP, žalovanému příslušelo pouze metodické vedení Správy NP. Zpochybnil proto, že je v části žaloby směřující proti neupravení návrhu Zásad péče v souladu se všemi připomínkami žalobce před předložením konečného veřejně projednaného návrhu radě pasivně legitimován, když v celém procesu přípravy a schválení návrhu Zásad péče neučinil žádný úkon směřovaný proti žalobci.
12. Žalovaný trval na zákonnosti svého postupu v procesu schvalování Zásad péče. Zmínil též, že rada poté, co návrh Zásad péče neschválila, ve svém předkládacím stanovisku pouze obecně konstatovala, aby žalovaný znovu posoudil projednání všech neakceptovaných připomínek; za této situace, kdy měl žalovaný návrh Zásad péče pouze upravit, nikoli podstatně změnit, žalovaný zpochybnil jakoukoli možnost existence nezákonného zásahu.
13. K námitkám, které směřují do porušení hmotného práva, žalovaný uvedl, že tato práva jsou omezena přímo § 18 a 18a zákona o ochraně přírody a krajiny, konkrétně pro Národní park Šumava jsou dále konkretizována prováděcí vyhláškou č. 42/2020 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Národního parku Šumava (dále jen „vyhláška č. 42/2020 Sb.“). Soud tak dle názoru žalovaného může posuzovat zákonnost obsahu schváleného návrhu Zásad péče

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

pouze co do souladu s právními předpisy, nemůže přezkoumávat jeho správnost po odborné obsahové stránce a hodnotit vhodnost nebo nevhodnost návrhu.

14. Žalovaný obhajoval vypořádání připomínek správou NP, uvedl, že správa NP při vydání zásad péče vyšla vstříc všem akceptovatelným požadavkům veřejnosti a věnovala se jim v souladu s právními předpisy. Zároveň ovšem dbala i na to, aby byl schválený návrh Zásad péče v souladu s limity zásad péče o národní park a v souladu s veřejným zájmem na ochranu přírody v národních parcích. Také procesní postup správy NP žalovaný považoval za správný, správa NP splnila svou zákonnou povinnost, když radě po vypořádání připomínek předložila ke konečnému schválení návrh Zásad péče, který splňuje veškeré náležitosti stanovené právními předpisy pro návrh zásad péče o národní park, a který je dle žalovaného v souladu se všemi odbornými poznatky a věcným stavem národního parku.
15. K obsahu Zásad péče žalovaný uvedl, že je stanoven právními předpisy a jejich účelem není výklad jednotlivých zákonných ustanovení a definování obecných právních pojmů. Zásady péče nezasahují do práv občanů ani jim nestanovují žádné povinnosti, jsou určeny výhradně pro správu NP Šumava, případně ostatní orgány veřejné správy. K námitce týkající se vztahu Zásad péče a ochrany lesa žalovaný odkázal na ust. § 22 a § 22a zákona o ochraně přírody a krajiny („o nakládání s lesy v národních parcích“).

Obsah argumentace žalobce po vydání prvního zrušujícího rozsudku NSS

16. Poté co Městský soud v Praze vydal první zamítavý rozsudek a Nejvyšší správní soud jej zrušil z důvodu nedostatečného posouzení aktivní legitimace městským soudem, žalobce v podání došlém soudu dne 15. 11. 2024, vedle tvrzení dokládajícího jeho aktivní legitimaci, zopakoval a rozvedl své žalobní námitky.
17. Namítl, že Zásady péče neobsahují definování základního právního rámce, včetně výkladů neurčitých právních pojmů. Není v nich zohledněno hledisko ochrany životního prostředí jako primární existence živé přírody, nejsou založeny na materiálním zhodnocení stavu území a přírody, nejsou v nich definovány ekosystémy a nebylo zhodnoceno, jaké ekosystémy byly zachovány, jaké nikoli a proč, a co povede k jejich zlepšení.
18. Dále žalobce namítl, že v Zásadách péče chybí úvaha, kdy a jaká ustanovení se aplikují na základě zákona o lesích a kde má přednost zákon o ochraně přírody a krajiny, a to ve vztahu k ekosystémům, jejichž právní režim se stále řídí zákonem o lesích, zákon o ochraně přírody a krajiny stanovuje pouze dílčí výluky.
19. Dále žalobce namítl, že v Zásadách péče se neodráží povinnost hospodařit tak, aby byly zachovány nebo podporovány přirozené funkce lesních ekosystémů. Zde označil dvě hlediska.
20. Jednak namítl, že není bráno v potaz funkční hledisko ekosystémů, není zohledněn účel zákona o lesích. Lesních ekosystémů se Zásady péče dotýkají z hlediska přirozenosti, zde však neřeší, zda daný ekosystém na území existuje (ve stavu živého ekosystému) a má zachovanou funkci. Žalovaný přehlíží, že vzrostlý živý les snižuje teplotu a má svoji funkci ve vztahu ke změně klimatu. Koncepte žalovaného ponechává ve jménu přirozenosti (nedotknutelnosti člověkem) celé krajinné celky jako je Šumava chřádnout. Dle žalobce má být upřednostněna ochrana živého lesa a jeho přírodních procesů, oproti ochraně lesa spočívající v tom, že se v něm zakazuje zásah člověka. Žalobce s odkazy na právní předpisy a judikaturu soudů vysvětlil, že ochrana životního prostředí znamená ochranu živé přírody, a vyslovil obavu, že dojde k odlesnění krajiny tím, že orgán ochrany přírody si chce splnit

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

svoji vizi o „přírodním / původním“ lese a tím devastovat současně existující lesní porosty, které plní důležité funkce pro zachování života na Zemi.

21. Dále namítl, že Zásady péče nekorespondují se schválenou zonací, a nezohledňují ani časový aspekt zonace. Zásady péče se dotýkají lesních ekosystémů ve vazbě na jednotlivé zóny ochrany, avšak jsou přijaty na dobu dvaceti let, zatímco platná zonace, ke které má probíhat péče, končí v roce 2035. Jelikož jde o obsahově propojené dokumenty, mají být Zásady péče přijaty pouze na dobu do konce platnosti zonace, jinak by nezákonně vstupovaly do budoucích způsobů ochrany. V zásadách péče je nastavení budoucího managementu formulováno povrchně, nejasně, již nyní se aktivní péče nerealizuje ani v zónách soustředěné péče, kdy plně platí lesní zákon, správa NP nastavuje přírodní procesy i v zónách, kde se má aktivně pečovat. Žalobce namítl, že nástroje, které zákon dává správě NP pro jednotlivé zóny ochrany, by měly být v Zásadách péče popsány a měly by být uvedeny jasné podmínky, za kterých je možné je použít.
22. Dále si žalobce znovu stěžoval na nedostatečné vypořádání připomínek správou NP. Správa NP k připomínkám nepřistupovala jako k právnímu úkonu a k návrhu Zásad péče nepřistupovala jako k (alespoň zčásti) bezprostředně závaznému právnímu dokumentu, což je vadou celého procesu vypořádání připomínek. Žalobce v připomínkách argumentoval například vodním režimem a vlivem odlesnění, dále uhlíkovou stopou při rozpadu lesa, vysycháním krajiny. Tyto námitky nebyly vypořádány, když správa NP usoudila, že vypořádání některých námitek není úkolem Zásad péče či že Zásady péče nemají takový rozsah, jaký je připomínkován, případně k připomínce tvrdila opak, aniž by tvrzení přezkoumatelně odůvodnila (například uvedla, že vodní režim není v ohrožení, aniž by věc osvětlila na relevantních podkladech).
23. Žalobce navrhl, aby soud podal návrh na zrušení § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny k Ústavnímu soudu z důvodu absence pojetí ochrany funkční krajiny, což způsobuje ničení přírodního bohatství a porušení práva občanů na příznivé životní prostředí a na včasné, pravdivé a úplné informace o životním prostředí.

Jednání před městským soudem po vydání prvního zrušujícího rozsudku NSS

24. Městský soud provedl ve věci dne 15. 1. 2025 jednání, kde žalobce i žalovaný setrvali na svých procesních stanoviscích, odkazovali na svá písemná podání a shrnuli svou argumentaci.
25. Soud při jednání zohlednil závěry NSS v rozsudku ze dne 23. 10. 2023, č.j. 10 As 326/2022-88 ohledně rozsahu dokazování v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, a provedl dokazování listinami, které mu v elektronické podobě k věci předložil žalovaný. Soud dále při jednání provedl dokazování listinami předloženými žalobcem, z nichž soud jmenovitě zmiňuje materiál doc. RNDr. Jana Pokorného, CSc., nazvaný „Efekt úhynu/ztráty vzrostlého lesa na proudění vzduchu a dešťové srážky v regionu Plzeňského kraje“, materiál Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, fakulty životního prostředí, nazvaný „Hodnocení funkcí a služeb ekosystémů České republiky“ z roku 2010, dvě nedatované fotografie z archivu žalobce dokumentující ztráty lesů v NP Šumava.
26. K důkazním návrhům soud pro úplnost uvádí, že z důvodu nadbytečnosti neprovedl důkazy ústavní stížností proti rozsudku NSS č.j. 6 As 162/2020-162 a souvisejícím usnesením Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 2827/21, souborem pozvánek a dopisů a výčtem publikací. Z důvodu irelevance pro předmět řízení soud neprovedl důkazy srovnáním rekonstruované přirozené a aktuální skladby dřevin v Bavorském lese a na Šumavě, materiálem „Peněžní

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

ohodnocení ekologické újmy ze ztráty podpůrných ekosystémových služeb při rozpadu šumavského lesa a jeho důsledky na úbytek srážek a vláhových poměrů v okolní, ale i vzdálenější krajině, RIA dřeviny, důvodovou zprávou a připomínkami 63 obcí.

Obsah argumentace účastníků řízení po vydání druhého zrušujícího rozsudku NSS

27. Poté co Městský soud v Praze vydal druhý zamítavý rozsudek a Nejvyšší správní soud jej v části týkající se žalobce a) zrušil z důvodu nedostatečného vypořádání námitek zpochybňujících zákonnost zásahu, žalovaný ve vyjádření došlém městskému soudu dne 2. 4. 2026 setrval na svém dosavadním stanovisku. K žalobní námitce nezákonnosti Zásad péče vzhledem k jejich nezpůsobivosti dosáhnout stanoveného cíle žalovaný označil za rozhodující, že správa NP Šumava vycházela z platné legislativy, v tomto případě primárně z právních předpisů s vazbou na problematiku ochrany přírody s přihlédnutím k současným poznatkům vědeckého poznání. K námitce absence vymezení právního rámce a výkladu pojmů žalovaný uvedl, že obsah zásad péče je podrobně rozveden vyhláškou č. 45/2018 Sb., jde o rámcový dokument, který nemusí vykazovat vysokou míru podrobnosti. K námitce nereflexování schválené zonace a k námitce nezohlednění účelu zákona o lesích, kde je mezi účastníky řízení spor o výklad ust. § 22 a § 22a odst. 2 a násl. zákona o ochraně přírody a krajiny, žalovaný objasnil, že provádění péče o lesy zařazené do zóny přírodní a do zóny přírodě blízké podléhá právní úpravě zákona o ochraně přírody a krajiny. K námitce vadné koncepce Zásad péče ve vztahu k jednotlivým ekosystémům žalovaný trval na tom, že bezzásahovost je jedním z klíčových aspektů v rámci podpory a rozvoje přírodních procesů, což patří mezi dlouhodobé cíle ochrany národních parků obecně. I v případě uschlého horního stromového patra způsobeného kůrovcovou gradací se stále jedná o funkční a živý ekosystém, kde probíhají přírodní procesy. Žalovaný nesouhlasil ani s námitkou vadného nastavení budoucího managementu, při svém přezkumu dospěl k závěru, že správa NP dodržela proceduru stanovenou pro zpracování a projednání zásad péče dle právních předpisů, shledal i soulad s právními předpisy po obsahové stránce. Žalovaný odmítl námitku časového a územního nesouladu zonace a Zásad péče, neboť Zásady péče představují koncepci s dlouhodobým konečným cílem ochrany přírody na celém území národního parku, naopak zonace závazně upravuje současné nastavení péče o národního parku dle současného stavu ekosystémů a chráněných druhů. A žalovaný neshledal rozpor ani v tom, že správa NP již nastavuje (bezzásahové) procesy i v zónách, kde se (nyní) má aktivně pečovat, vysvětlil, že zonace vymezená ve vyhlášce č. 42/2020 Sb. upravuje současné nastavení péče o Národní park Šumava, tudíž vymezuje bezzásahovou přírodní zónu na mnohem menším území, zatímco Zásady péče sledují dlouhodobý cíl, kterého je třeba dosahovat postupně.
28. Žalobce v podání došlém městskému soudu dne 17. 5. 2026 uvedl, že i přes názor NSS, že právo žalobce na pravdivé, úplné a včasné informace o životním prostředí nebylo porušeno, neboť jej lze vykonat na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, je zapotřebí přezkoumat námitku zásahu do žalobcova práva na informace v rámci přezkumu zákonnosti Zásad péče a v rámci dotčení práva žalobce na příznivé životní prostředí, neboť neúplností základních údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů může být zcela zmařen účel napadeného dokumentu, tj. stanovení zásad pro zachování či zlepšení předmětu ochrany. Dále žalobce zopakoval některé své žalobní námítky a shrnul podstatné body své předchozí argumentace.

Stanovisko osoby zúčastněné na řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

29. Na základě pokynu druhého zrušujícího rozsudku NSS městský soud zveřejnil na své úřední desce vyrozumění potenciálním osobám, které mohou být přímo dotčeny Zásadami péče ve své právní sféře, o možnosti uplatnit v řízení práva osoby zúčastněné na řízení. Do řízení se nato přihlásilo HNUTÍ DUHA – Friends of the Earth Czech Republic jako osoba zúčastněná na řízení. Ve svém vyjádření došlém soudu dne 26. 3. 2026 předeštlá skutečnosti, které svědčí o jejím postavení osoby zúčastněné na řízení. K věci samé se nevyjádřila.
30. Pro úplnost soud poznamenává, že nepřizval do řízení zúčastněné osoby, které navrhoval žalovaný, (členové rady NP a všechny další osoby, které k návrhu Zásad péče o NP Šumava uplatnily připomínky). Dle § 34 odst. 1 s. ř. s. je podmínkou přímé dotčení osob zúčastněných na řízení na jejich právech a povinnostech, nebo přímé dotčení vydáním rozhodnutí podle návrhu výroku rozhodnutí soudu. Takové přímé dotčení na straně žalovaným označených osob soud s ohledem na povahu Zásad péče a také s ohledem na proces jejich schvalování z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným neplyne.

Posouzení věci Městským soudem v Praze

31. V procesní fázi po vydání druhého zrušujícího rozsudku NSS městský soud nepovažoval za potřebné nařídit další jednání ve věci; účastníci řízení ani osoba zúčastněná na řízení ani na nařízení jednání netrvali. Jednání nebylo třeba nařizovat ani za účelem doplnění dokazování, jelikož soud nepokládal za potřebné provádět důkazy na rámec toho, co plyne ze spisového materiálu předloženého žalovaným a co bylo zjištěno dokazováním při jednání konaném před soudem dne 15. 1. 2025. Soud doplňuje, že z důvodu nadbytečnosti neprovedl důkaz navržený žalobcem v podání ze dne 17. 5. 2026, a to článek z blíže nespecifikované tiskoviny z února 2026 od autora RNDr. Jana Pokorného, CSc., s názvem *Poděkování stromu*, který popisuje, co dokáže živý strom, a kritizuje, že v NP Šumava jsou kvůli nezasahování proti kůrovci živé stromy ohroženy. Soud má za to, že skutkový stav věci byl náležitě zjištěn již na základě obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným a výše uvedených provedených důkazů, tudíž zákonnost zásahu žalovaného do práv žalobce je možné posoudit i bez doplnění dokazování uvedeným článkem.
32. Soud při posouzení důvodnosti žaloby vyšel zejména z následujících právních předpisů.
33. Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) se může „každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl přímo zaměřen proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou domáhat u soudu ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“.
34. Podle § 87 odst. 1 s. ř. s. soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
35. Podle § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny (1) rozsáhlá území s typickým reliéfem a geologickou stavbou a převažujícím výskytem přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů, jedinečná a významná v národním či mezinárodním měřítku z hlediska ekologického, vědeckého, vzdělávacího nebo osvětového, lze vyhlásit za národní parky. (2) Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování jejich ekologicky stabilních přirozených ekosystémů odpovídajících danému stanovišti a dosažení jejich

přírozené biologické rozmanitosti a musí být v souladu s cíli ochrany sledovanými jejich vyhlášením. (3) Dlouhodobým cílem ochrany národních parků je zachování nebo postupná obnova přírodních ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přírozené dynamice na převažující ploše území národních parků a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků. (4) Posláním národních parků je naplňovat dlouhodobé cíle ochrany národních parků a také umožnit využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji, ke vzdělávání, výchově, výzkumu a k přírodě šetrnému turistickému využití, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku.

36. Podle § 18 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny území národních parků se člení podle cílů ochrany a stavu ekosystémů na 4 zóny ochrany přírody, a to:
- a) zóna přírodní se vymezí na ucelených plochách, kde převažují přírozené ekosystémy, s cílem je zachovat a umožnit v nich nerušený průběh přírodních procesů,
  - b) zóna přírodě blízká se vymezí na plochách, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, s cílem dosažení stavu odpovídajícího přírodním ekosystémům,
  - c) zóna soustředěné péče o přírodu se vymezí na plochách, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, s cílem zachování nebo postupného zlepšování stavu ekosystémů, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů, a
  - d) zóna kulturní krajiny se vymezí na zastavěných územích, zastavitelných plochách, popřípadě zastavitelném území obcí určených k jejich udržitelnému rozvoji a na plochách, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k trvalému využívání člověkem.
37. Podle § 18 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny projednávání změn zón ochrany přírody národního parku lze podle odstavce 5 poprvé zahájit nejdříve 15 let po nabytí účinnosti první vyhlášky, kterou byly zóny ochrany přírody tohoto národního parku podle odstavce 5 vymezeny.
38. Podle § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny (1) zásady péče o národní parky a jejich ochranná pásma (dále jen „zásady péče“) jsou koncepční odborné dokumenty ochrany přírody, které na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich ochranných pásem stanoví rámcové zásady péče nezbytné pro zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany národních parků a v ochranných pásmech pro zabezpečení národních parků před nepříznivými vlivy z okolí. Zásady péče dále stanoví postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany národních parků a jejich poslání. Zásady péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. (2) Zpracování zásad péče zajišťuje orgán ochrany přírody. (3) Orgán ochrany přírody se souhlasem Ministerstva životního prostředí vydá oznámení o možnosti seznámit se s návrhem zásad péče, který zveřejní na portálu veřejné správy a zašle dotčeným obcím, které jej zveřejní na svých úředních deskách, a dále jej zašle dotčeným krajům. Připomínky k návrhu zásad péče může podat každý ve lhůtě 60 dnů ode dne zveřejnění oznámení na portálu veřejné správy. (4) Orgán ochrany přírody vyhodnotí připomínky došlé ve lhůtě podle odstavce 3 a upraví návrh zásad péče. Vypořádání došlých připomínek zveřejní orgán ochrany přírody na svých internetových stránkách a na portálu veřejné správy. Upravený návrh zásad péče dohodne s radou. Dohodnuté zásady péče předloží orgán ochrany přírody Ministerstvu životního prostředí ke schválení. (5) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 4, předloží rada prostřednictvím orgánu ochrany přírody

neprodleně rozpor se svým stanoviskem Ministerstvu životního prostředí, které na základě shromážděných podkladů může návrh upravit. O změně návrhu informuje radu. (6) Zásady péče schvaluje Ministerstvo životního prostředí zpravidla na období 15 až 20 let. Schválené zásady péče uloží Ministerstvo životního prostředí v ústředním seznamu ochrany přírody a předá v elektronické podobě na technickém nosiči dat dotčeným obcím a krajům. (7) Péči o národní parky a jejich ochranná pásma podle zásad péče zajišťuje orgán ochrany přírody. (8) Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou obsah zásad péče a postup jejich zpracování a projednání.

39. Podle § 8 odst. 1 vyhlášky č. 45/2018 Sb. zásady péče o národní parky a jejich ochranná pásma (dále jen „zásady péče“) obsahují a) základní údaje o zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech uvedené v příloze č. 1 k této vyhlášce, b) charakteristiku národních parků a jejich ochranných pásem zaměřenou na jejich přírodní poměry, c) popis ekosystémů nebo jejich složek tvořících předměty ochrany národních parků a vyhodnocení jejich současného stavu a dosavadního vývoje z hlediska naplňování cílů ochrany národních parků, d) a popis významných přirozených rušivých činitelů působících na území národních parků a vyhodnocení jejich vlivu na předměty ochrany a na naplňování cílů ochrany národních parků, e) popis a zhodnocení významných vlivů člověka působících na předměty ochrany národních parků v současnosti i v minulosti, f) výčet a popis vybraných pozemních komunikací tvořících základní cestní síť na území národních parků, g) zhodnocení dosavadní péče o předměty ochrany národních parků včetně jejich vyhodnocení z hlediska naplňování cílů ochrany národních parků za předcházející plánovací období, h) zhodnocení dosavadního naplňování funkcí ochranných pásem národních parků za předcházející plánovací období, i) zhodnocení dosavadního naplňování dlouhodobých i střednědobých cílů ochrany národních parků za období platnosti předchozích zásad péče, j) postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany národních parků a předpokládaný termín jejich dosažení, k) stanovení střednědobých cílů pro jednotlivé předměty ochrany národních parků v podobě postupně navazujících rámcových opatření směřujících k naplnění jejich dlouhodobých cílů, l) základní principy péče o předměty ochrany národních parků členěné podle zón ochrany přírody národních parků, včetně řešení střetů plynoucích z odlišných nároků jednotlivých složek ekosystémů na potřebnou péči z hlediska priorit a cílů ochrany národních parků, m) základní principy péče o ekosystémy a jejich složky v ochranném pásmu, nezbytné pro zabezpečení národních parků před nepříznivými vlivy z okolí, n) základní principy naplňování poslání národních parků ve vztahu k trvale udržitelnému rozvoji a šetrnému turistickému využívání, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národních parků, o) výčet a popis nezbytného rozsahu a způsobu sledování stavu a vývoje předmětů ochrany národních parků a p) určení doby jejich platnosti.

40. Podle § 8 odst. 2 a násl. vyhlášky č. 45/2018 Sb. (2) povinnou mapovou přílohou zásad péče je mapa základní cestní sítě na území národních parků. Závazným výchozím mapovým podkladem pro mapové přílohy zásad péče je Základní mapa České republiky. (3) Zásady péče dále obsahují návrhy na vědecko-výzkumné a osvětové využití národních parků a jejich ochranných pásem. (4) Zásady péče dále obsahují zásady péče o druhy ptáků, které jsou předmětem ochrany ptačích oblastí, s nimiž jsou tato území v územním překryvu. (5) V zásadách péče o národní parky a jejich ochranná pásma, které jsou v územním překryvu s evropsky významnými lokalitami nebo ptačími oblastmi, musí být návrhy základních principů péče zpracovány takovým způsobem, aby při jejich uplatňování nebylo ohroženo zachování nebo obnovení příznivého stavu přírodních stanovišť nebo druhů, včetně ptáků,

kteřé jsou předmětem ochrany těchto území a aby přitom nebyla narušena celistvost těchto území.

41. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 42/2020 Sb. se vymezují zóny ochrany přírody Národního parku Šumava, a to včetně území, která nesplňují charakteristiku zón a neslouží k dosažení cíle zóny, ale jejich zařazení do jednotlivých zón je nezbytné z důvodů udržení celistvosti plochy segmentu zóny podle § 18 odst. 3 zákona. Dále se (ve vyhlášce) vymezuje charakteristika jednotlivých zón podle přírodních podmínek a cílů ochrany.
42. Podle § 22 zákona o ochraně přírody a krajiny (1) lesy v národním parku nejsou lesy hospodářskými. (2) S lesy, s pozemky určenými k plnění funkcí lesa a s jiným majetkem ve vlastnictví státu souvisejícím s plněním funkcí lesa na území národního parku a jeho ochranného pásma je podle své územní příslušnosti uvedené v § 78 příslušná hospodařit správa národního parku.
43. Podle § 22a zákona o ochraně přírody a krajiny (1) vlastníci nebo nájemci lesů v národních parcích jsou povinni hospodařit v nich tak, aby byly zachovány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce a biologická rozmanitost. (2) Při provádění péče o lesy zařazené do zóny přírodní a do zóny přírodě blízké se nepoužijí ustanovení jiného právního předpisu o povinnosti obnovovat a vychovávat lesní porosty, o lhůtách k zalesnění holin a o lhůtách k zajištění lesních porostů na lesních pozemcích, o povinném provádění meliorací a hrazení bystřin v lesích ani ustanovení o povinném přednostním provádění nahodilé těžby. Při provádění péče o lesy zařazené do zóny přírodní a do zóny přírodě blízké se dále nepoužijí ustanovení jiného právního předpisu o povinném provádění opatření na předcházení nebo zabránění působení škodlivých činitelů a na odstranění nebo zmírnění jejich následků, s výjimkou preventivních opatření proti vzniku lesních požárů.
44. Městský soud v Praze uvážil o podané žalobě takto.
45. S ohledem na odůvodnění druhého zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2026 č.j. 2 As 35/2025-27, v němž vysloveným právním názorem je zdejší soud vázán, není pochyb, že Zásady péče mohou být předmětem soudního přezkumu v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu. Rovněž již bylo posouzeno, že žaloba byla podána včas a je přípustná, a že ve věci je dána aktivní legitimace žalobce k podání zásahové žaloby.
46. Již ve svém druhém rozsudku Městský soud v Praze při posouzení důvodnosti podané žaloby vycházel z algoritmu soudního přezkumu tvrzeného nezákonného zásahu, který formuloval Nejvyšší správní soud v odůvodnění rozsudku ze dne 17. 3. 2005, č.j. 2 Aps 1/2005–65, v němž se NSS zabýval otázkou týkající se právě podmínek přípustnosti zásahové žaloby.
47. Stanovil v něm podmínky, které musí být splněny kumulativně, aby se soud mohl zásahovou žalobou meritorně zabývat. Pro nyní posuzovanou věc je relevantních pět podmínek, jak je uvedeno výše v odůvodnění tohoto rozsudku. Na základě závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného v druhém zrušujícím rozsudku městský soud rekapituluje, že v posuzované věci nedošlo schválením Zásad péče k zásahu do práva žalobce na informace o životním prostředí, tj. nebyla zde splněna podmínka č. 2 důvodnosti zásahové žaloby (viz body 5, 6 odůvodnění tohoto rozsudku). Lze tedy konstatovat, že ve vztahu k právu žalobce na informace o životním prostředí není žaloba důvodná. Ohledně práva na příznivé prostředí soud rekapituluje, že v případě žalobce Nejvyšší správní soud závazně vyslovil, že Zásady péče svou povahou naplňují pojem „zásahu“ ve smyslu legislativní

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

zkratky obsažené v ust. § 82 s. ř. s., vzhledem k věcnému vztahu žalobcovy činnosti k tvrzenému zásahu postihují samotného žalobce, a jsou zaměřeny přímo proti němu nebo v jejich důsledku je proti němu přímo zasaženo. Byly tedy splněny podmínky č. 1, 2, 4 a 5 důvodnosti zásahové žaloby (viz body 5, 6 odůvodnění tohoto rozsudku). Uvedené otázky jsou tedy s konečnou platností zodpovězeny.

48. Následně proto soud přistoupil k posouzení zbývajících podmínky č. 3, tj. zákonnosti Zásad péče.
49. Pokud jde o jednotlivé žalobní námitky, které namítají nezákonnost Zásad péče, musí soud konstatovat, že žaloba včetně jejího doplnění jsou psány bez důsledné systematizace a členění. Jednotlivé žalobní námitky nejsou nijak odděleny, není podán jejich přehledný výčet. Místo toho žalobce řadu svých námitek vznáší v žalobě i v jejím doplnění jinými slovy opakovaně, k řadě z nich se na různých místech svých podání (i vícekrát) vrací. Soud proto strukturoval odůvodnění svého rozsudku tak, že vydělil a formuloval jednotlivě hlavní žalobní body, když si je vědom, že pod takto vymezeným žalobním bodem je zahrnuta mnohdy i řada různých přidružených žalobních výtek, které však svým obsahem a svojí podstatou lze zahrnout pod námitku hlavní. Reagovat na každou takovou dílčí námitku, výhradu, otázku či postřeh žalobce je však nejen nepřipadné, neboť odůvodnění rozsudku by se v důsledku toho stalo zcela nepřehledným, ale hlavně to není smyslem a účelem rozsudku. Za podstatné soud považuje, aby rozsudek reagoval na žalobní námitky jako na celek a vypořádal se se všemi podstatnými a relevantními žalobními argumenty, nikoliv aby nutně obsahoval reakce na veškerá žalobní tvrzení.
50. Před samotným vypořádáním jednotlivých žalobních bodů soud souhrnně uvádí, že mantinely soudního přezkumu Zásad péče o národní parky vymezil Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 12. 12. 2014 č.j. 10 A 99/2014-99 (dle tehdejšího znění zákona o ochraně přírody a krajiny šlo o Plány péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a chráněné krajinné oblasti). Městský soud v odkazovaném rozsudku uvedl, že rozsah přezkumné činnosti soudu je v ohledu posuzování obsahových výhrad vůči schválenému plánu péče velmi omezený. Dle soudu „[k]onstatovat nezákonnost obsahu schváleného plánu péče by soud mohl jedině v případě, pokud by schválený plán péče byl ve zjevném rozporu s právními předpisy. Soud však v žádném případě není povolán k tomu, aby přezkoumával správnost schváleného plánu péče po odborné stránce a hodnotil vhodnost nebo nevhodnost navržených opatření či koncepčních záměrů. Takové úvahy přísluší výhradně žalovanému, a pokud nevybočí z mezí stanovených právními předpisy, soudu nenáleží do jeho činnosti nijak ingerovat, byť by se i domníval, že by ochranu přírody v národním parku bylo možno zařídit v určitém konkrétním aspektu efektivněji.“ (rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 10 A 99/2014-99). Touto optikou je nutné nahlížet též na nyní vznesené žalobní námitky.

První žalobní bod – vadná procedura a nepřezkoumatelnost schválení Zásad péče

51. V prvním žalobním bodu žalobce namítal nedostatečnost vypořádání svých připomínek jak správou NP, tak žalovaným, když žalovaný své stanovisko nijak neodůvodnil. Dle žalobce si měl žalovaný s ohledem na požár v Národním parku České Švýcarsko počínat obezřetněji a věnovat se vzniklému rozporu a uplatněným připomínkám hlouběji, a měl vrátit Zásady péče správě NP k novému posouzení.
52. Ze spisového materiálu vyplývá následující průběh.

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

53. Návrh Zásad péče zpracovala správa NP, dne 22. 9. 2020 jej zveřejnila na portálu veřejné správy, a zaslala jej dotčeným obcím v regionu a dotčeným krajům. Zveřejnila též oznámení o možnosti seznámit se s návrhem a podat připomínky.
54. Žalobce využil svého práva a v podání ze dne 22. 11. 2020 vznesl připomínky. Jejich obsah lze shrnout tak, že označují návrh Zásad péče za nepřezkoumatelný, vytýkají, že v něm chybí odkazy, chybí opora v odborných zdrojích, vědeckých studiích, důkazech. Absentují definice důležitých pojmů jako přírodní procesy, biodiverzita, autoregulace. Po věcné stránce připomínky namítají časový i lokální nesoulad s tím, jak jsou vymezeny zonace, a zejm. nedostatečné odůvodnění tří stupňů zonální lesní vegetace; nezohlednění prodlení deseti let, kdy neexistoval plán péče, z hlediska vyhodnocení stavu ekosystémů; absenci materiálního popisu ekosystémů a popisu zlepšení ekosystémů. Připomínkami se prolíná nesouhlas, že v návrhu Zásad péče jsou ignorovány ekosystémové funkce vzrostlého lesa a jeho vliv na stav klimatu, není jasně uvedena úspěšnost samoobnovy a v jakém stádiu vývoje se jednotlivé nové porosty nacházejí, ani není vyhodnoceno, v jaké časové fázi budou moci tyto porosty splňovat ekosystémové funkce, není počítáno s ochranou vzrostlého lesa, přičemž ignorováním ochrany lesa dochází k největším škodám na životním prostředí, v této souvislosti též absentuje vyhodnocení uhlíkové stopy, která při masivním rozpadu vzrostlého lesa bude enormní. Připomínky dále vytýkají, že je ignorována hrozba ve vztahu k lesům jiných vlastníků, tj. hrozba přenosu kůrovce vzduchem. Namítají, že v návrhu chybí detailní, jasné a zřetelné cíle, jak budou vypadat jednotlivé ekosystémy za 20 let další péče. Připomínky požadují přepracování návrhu a předložení k připomínkovému řízení dle § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny. Soud poznamenává, že připomínky jsou co do obsahu obdobné jako vznesené žalobní námítky. Podáním ze dne 21. 12. 2020 žalobce připomínky doplnil po zjištění některých skutečností souvisejících se zveřejněním dokumentárního filmu Zelené plíce Evropy.
55. Správa NP vypořádala připomínky. Odpověděla adresně žalobci podáním ze dne 24. 1. 2021. Její vypořádání lze shrnout tak, že správa oponovala jednotlivým námitkám, obhajovala strukturu a míru podrobnosti návrhu Zásad péče, která vychází z metodického pokynu a z principů ust. § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny, jednotlivě zdůvodňovala, že detailnější úpravy není třeba. Bližší vymezení pojmů právní úprava nevyžaduje, materiální popis jednotlivých ekosystémů včetně popisu minulého stavu ani v zásadě není možný. Třístupňovou zonaci vegetace zdůvodnila potřebou zohlednit situaci dle reality. Zásady neprolamují schválenou zonaci, kontext vymezení zón a rámcových managementových opatření zůstává zachován. Porovnání s v minulosti platným plánem péče nepovažovala za příhodné. Nesouhlasila, že by bylo nutné detailnější vymezení cílů. Cíl je definován v odpovídající míře obecnosti, je jím obnova přírodních ekosystémů s nerušeným průběhem přírodních dějů v jejich přirozené dynamice a na převažující ploše NP; a na zbývajícím území zachování a zvýšení biodiverzity ekosystémů podmíněných trvalou činností člověka. Cíle Zásad péče považovala za souladné s platnou legislativou. Nesouhlasila, že by uvolnění přírodních dějů v NP znamenalo devastaci a zhoršilo klima. Ohradila se proti připomínce, že Zásady péče uvádí požáry jako součást přírodních procesů, tudíž správa NP bude požáry akceptovat a nebude proti nim zasahovat. Správa NP disponuje vlastní jednotkou požární ochrany a dokumentací zdolávání požárů a je připravena vznikající požáry eliminovat a zároveň jim maximálně předcházet, dle platné legislativy. K obsahu filmu Zelené plíce Evropy se vyjádřila v tom smyslu, že vyjádření ředitele správy NP v něm nebylo zaznamenáno v úplnosti a bylo též nepřesně interpretováno.

56. V příloze k Protokolu o vypořádání připomínek pak správa NP souhrnně vyhodnotila připomínkové řízení a vypořádala veškeré došlé připomínky (téměř 800 připomínek od přibližně 50 různých subjektů). Stanovisko k připomínkám žalobce je jednotlivě uváděno na str. 20 až 29 přílohy. Městský soud ověřil, že tam uvedené stručné vypořádání obsahově odpovídá adresnému vypořádání žalobcových námitek ze dne 24. 1. 2021. Pokud jde o připomínky Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, kteréžto měl žalovaný dle žalobní námítky při svém procesním postupu zohlednit, soud konstatuje, že příloha k Protokolu o vypořádání připomínek obsahuje relevantní reakci na veškeré připomínky obou HZS, kdy je, zjednodušeně řečeno, mimo jiné vysvětleno, že požární ochrana má být upravena ve zvláštní samostatné dokumentaci na úseku požární ochrany (Dokumentace zdolávání požárů – DZP), která bude obsahovat detailní údaje. Protokol byl zveřejněn dne 20. 8. 2021 na internetových stránkách správy NP a zároveň na portálu veřejné správy.
57. Správa NP následně upravila návrh Zásad péče zapracováním akceptovaných připomínek. Dne 24. 3. 2022 se správa NP pokusila dohodnout s radou NP. Přítomno bylo 45 z 47 členů rady: pro - 23, proti - 22, zdržel se - 0. Pro dohodu hlasovala většina přítomných členů rady, ovšem nebyla dosažena nadpoloviční většina všech členů, jak požaduje jednací řád rady pro schválení usnesení.
58. Dne 4. 4. 2022 byl návrh Zásad péče postoupen správou NP žalovanému, s tím, aby žalovaný zvážil při schvalování Zásad péče všechny neakceptované a částečně neakceptované připomínky.
59. V návaznosti na žalobní námítku je vhodné na tomto místě poznamenat, že v létě roku 2022 došlo k rozsáhlému požáru v Národním parku České Švýcarsko.
60. Následně byly Zásady péče schváleny žalovaným, a to Protokolem ze dne 26. 10. 2022. Žalovaný zde uvedl: *„Ministerstvo prověřilo všechny neakceptované a částečně neakceptované připomínky k návrhu zásad péče a dospělo k závěru, že Správa Národního parku Šumava řádně vypořádala doručené připomínky k návrhu zásad péče postupem, který je v souladu s ustanovením § 38a zákona, vyhláškou a Metodickým pokynem ke zpracování a projednání zásad péče o národní parky ČR (dále jen „metodický pokyn“). Na základě shromážděných podkladů ministerstvo konstatuje, že nebyl shledán žádný nesoulad daného návrhu zásad péče se zákonem, vyhláškou nebo metodickým pokynem a z toho důvodu neuplatnilo možnost úpravy předloženého návrhu zásad péče.“*
61. Dopisem ze dne 26. 10. 2022 žalovaný zaslal schválené Zásady péče, Protokol o schválení Zásad péče a Protokol o vypořádání připomínek k návrhu Zásad péče všem obcím v regionu NP a oběma dotčeným krajům.
62. Městský soud v Praze se zaměřil na posouzení otázky, zda žalovaný v procesu tvorby a schvalování Zásad péče postupoval v souladu se zákonem. Neztotožnil se přitom s žalobcem v tom, že postup žalovaného v souladu se zákonem nebyl.
63. Ze zákona vyplývá několik navazujících fází: 1. zpracování návrhu Zásad péče správou NP, 2. zveřejnění na portálu veřejné správy a na úředních deskách obcí a krajů a možnost podat připomínky, 3. Vypořádání připomínek správou NP, 4. zveřejnění návrhu s vypořádáním připomínek, 5. uzavření dohody s radou NP, 6. nedojde-li k dohodě, předložení rozporu žalovanému, 7. schválení návrhu nebo úprava návrhu žalovaným na základě shromážděných podkladů, 8. v případě změny návrhu informování rady, 9. uložení Zásad péče v ústředním

seznamu ochrany přírody a předání v elektronické podobě na technickém nosiči dat dotčeným obcím a krajům.

64. Správa NP i žalovaný zcela dodrželi proceduru stanovenou pro zpracování a projednání Zásad péče stanovenou ust. § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny a vyhláškou č. 45/2018 Sb. Žádná z fází nebyla vynechána či provedena v rozporu s dikcí ustanovení zákona a vyhlášky. Žalobci bylo umožněno uplatnit připomínky. Po uplatnění připomínek byly jeho připomínky správou NP vypořádány, žalovaný neshledal nesoulad s právními předpisy a nevyužil svého práva návrh upravit.
65. K tomu soud blíže uvádí, že ověřil, že správa NP vypořádala veškeré vznesené připomínky, soud nenalezl žádnou, která by byla opomenuta. Konkrétně vznesená žalobní námitka nevypořádání připomínek týkajících se například otázek jako je „*vodní režim a vliv odlesnění, dále vyhodnocení uhlíkové stopy, kdy při rozpadech lesa dochází k extrémnímu uvolňování uhlíku do atmosféry, vysychání krajiny a další, které nejsou orgánem ochrany přírody vypořádány*“ (str. 11 doplnění žaloby z 15. 11. 2024) nemá oporu ve spisovém materiálu. Připomínka týkající se problematiky vodního režimu byla vypořádána na str. 3 vypořádání z 24. 1. 2021, jakož i na str. 23 přílohy k Protokolu o vypořádání námitek ze dne 20. 8. 2021. Připomínka týkající se vyhodnocení uhlíkové stopy byla vypořádána na str. 8 vypořádání z 24. 1. 2021, jakož i na str. 25 přílohy k Protokolu o vypořádání námitek ze dne 20. 8. 2021. Připomínka týkající se vysychání krajiny byla vypořádána v rámci vypořádání námitek o zhoršení klimatu v regionu i nadregionálně zejm. na str. 7 vypořádání z 24. 1. 2021, jakož i na str. 24 přílohy k Protokolu o vypořádání námitek ze dne 20. 8. 2021. Lze doplnit, že rovněž připomínky týkající se disturbancí (narušeními) ekosystémů byly správou NP výslovně vypořádány, jmenovitě v otázce požáru nebo výskytu lýkožrouta smrkového a dopadů na ekosystémy. Soud zdůrazňuje, že i veškeré další připomínky vznesené žalobcem v připomínkovém řízení byly správou NP zohledněny a vypořádány, když ke každé jednotlivé připomínce bylo objasněno, z jakého důvodu byla či nebyla akceptována, případně k ní bylo podáno vysvětlení či bylo uvedeno, z jakého důvodu byla pouze vzata na vědomí.
66. Soud zde považuje za potřebné vyzdvihnout, že vypořádání připomínek je proces, při kterém zpracovatel návrhu reaguje na obdržené podněty. Znamená to, že každá připomínka musí být projednána a zdůvodněna (akceptována, částečně akceptována, nebo neakceptována), avšak nepředstavuje automatický souhlas či zapracování (akceptaci) do finální verze návrhu. V daném případě je nepochybné, že správa NP zcela dostatečným způsobem, v souladu s povahou Zásad péče, připomínky uplatněné žalobcem vypořádala. Vypořádání je dle soudu dostatečně adresné a naplňuje i míru požadované obsahové kvality. Správa NP nijak nepochybila, pokud ve vypořádání připomínek obhajovala obecnost návrhu Zásad péče, uváděla, že není úkolem Zásad péče řešit detailně všechny aspekty namítané žalobcem v připomínkách, objasnila, proč nedoplní návrh Zásad péče o odborné podklady, vysvětlí neurčité právní pojmy atp. Soud takovému vypořádání připomínek přisvědčuje. Ačkoliv samozřejmě každé zásady péče musí mít odborný podklad a vycházet z údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich zón, nejedná se hloubkovou analýzu, obecnost posuzovaného návrhu a stručnost vypořádání připomínek proto odpovídá povaze obou dokumentů.
67. Lze tak shrnout, že připomínky, které žalobce vznesl, byly správou NP vypořádány relevantní argumentací, v odpovídajícím rozsahu a detailnosti. Sám žalobce ostatně s obsahem vypořádání připomínek polemizuje a hodnotí jej, což svědčí o jejich

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

přezkoumatelnosti. Pokud se ovšem žalobce domáhá přezkumu vypořádání připomínek z hlediska vhodnosti koncepce péče o NP, má soud za to, že takový požadavek se míjí s podstatou připomínek veřejnosti k návrhu Zásad péče, jakož i se samotnou pravomocí soudu, jak bude rozvedeno dále v odůvodnění tohoto rozsudku.

68. Pokud jde o připomínky Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje, také ty byly jednotlivě vypořádány, jak je uvedeno výše. Takové vypořádání připomínek soud považuje za dostatečné s ohledem na to, že Zásady péče jsou rámcovým dokumentem, jsou tedy zpracovávány především za účelem stanovení „rámcových zásad péče“ na dobu 15 až 20 let, tedy předpokládá se u nich určitá míra obecnosti a stručnosti, a soud nespatřuje nezákonnost v tom, že strategie konkrétních (zde protipožárních) opatření bude řešena v samostatném dokumentu.
69. Pokud jde o další procedurální postup správy NP a žalovaného, i ten byl zákonný. Správa NP zapracovala akceptované připomínky (včetně dvou připomínek vznesených žalobcem a včetně připomínek Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje a Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje). Návrh příslušným způsobem zveřejnila, následně se pokusila o dohodu s radou NP, po neúspěšném pokusu rada předložila rozpor žalovanému. Úkolem žalovaného pak bylo na základě shromážděných podkladů znovu prověřit vypořádání všech neakceptovaných a neakceptovatelných připomínek a dle výsledku návrh buď upravit, nebo schválit.
70. Žalovaný takto postupoval. Dospěl k závěru, že správa NP vypořádala připomínky v souladu s ust. § 38a zákona, vyhláškou č. 45/2018 Sb. a Metodickým pokynem, neshledal nesoulad návrhu s uvedenými předpisy, z toho důvodu nepřistoupil k možnosti návrh upravit a návrh tedy schválil. Soud neshledal vadu v postupu žalovaného, pokud se ohledně prověření připomínek omezil na stručný komentář, z něž vyplývá, že výsledný návrh správy NP považuje za zákonný. Ač žalovaný neokomentoval vznesené neakceptované a neakceptovatelné připomínky individualizovaně, s ohledem na povahu posuzovaného dokumentu, jakož i na právními předpisy stanovenou procesní roli žalovaného v této fázi tvorby a schvalování Zásad péče, má soud za to, že žalovaný postupoval dostačujícím způsobem, a to z následujících důvodů.
71. Městský soud v Praze nezpochybňuje právní odpovědnost žalovaného za konečný text návrhu Zásad péče. To však neznamená, že by byl v tomto konkrétním případě při rozhodování o rozporu povinen detailně odůvodňovat, z jakého důvodu se ohledně vypořádání neakceptovaných a neakceptovatelných připomínek ztotožnil se správou NP. Jednak, rada NP při předložení rozporu nijak nespecifikovala, jaký konkrétní rozpor v návrhu Zásad péče shledala, nepoukázala na žádnou konkrétní pasáž z dokumentu, nepředstavila svoji opozitní argumentaci, nerozporovala jmenovitě vypořádání žádné z připomínek. Omezila se na pouhý požadavek, aby žalovaný znovu posoudil projednání všech neakceptovaných připomínek. Nevznesla-li rada žádné upřesňující argumenty, neměl žalovaný důvod, proč by měl detailně popisovat, jak nahlíží na vypořádání jednotlivých neakceptovaných připomínek správou NP, či jinými slovy popisovat, že jeho názor na jednotlivé připomínky je shodný. Soud dále poukazuje na omezenou roli žalovaného v participaci při schvalování návrhu Zásad péče, neboť díkce zákona mu neumožňuje Zásady péče významněji změnit, ale toliko schválit nebo upravit ve vazbě na uplatněné připomínky. Neshledal-li žalovaný k takové úpravě důvod, postačilo obecné konstatování v tomto směru. Soud přitom akcentuje, že zákon umožňuje žalovanému schválit návrh zásad péče i v té samé podobě, ve které nebyl s radou NP dohodnut; nestanoví přitom ani obligatorní formu

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

schválení zásad péče. Protokol o schválení zásad péče není správním rozhodnutím ve smyslu správního řádu, a není tudíž nezbytné klást na míru a precizaci jeho odůvodnění přísné požadavky. Dále soud při posouzení přezkoumatelnosti a zákonnosti postupu žalovaného přihlédl ke skutečnosti, že postavení žalobce jakožto veřejnosti v procesu schvalování zásad péče není nijak silné, jelikož orgány ochrany přírody nejsou povinny připomínky veřejnosti respektovat a podmínky zásad péče s nimi dohodnout (srov.: rozsudek NSS ze dne 6. 2. 2015 č.j. 7 As 286/2014-38).

72. Soud konstatuje, že i přes strohé odůvodnění Protokolu o schválení Zásad péče ze dne 26. 10. 2022 si mohl učinit úvahu, zda je postup žalovaného v souladu se zákonem. K tomu soud uvádí, že společně posuzoval i postup správy NP při vypořádání připomínek, neboť za řádné vypořádání připomínek správou NP nese odpovědnost žalovaný, který na základě shromážděných podkladů Zásady péče schvaluje. Soud dodává, že přezkoumatelnost a zákonnost postupu žalovaného je třeba hodnotit objektivně, a nikoli podle subjektivní představy žalobce o tom, jak měl žalovaný o jednotlivých připomínkách uvážit, jak podrobně a jakým způsobem měl odůvodnit protokol o schválení návrhu Zásad péče, či zda měl, jak namítá žalobce, Zásady péče vrátit správě NP k novému posouzení.
73. K posledně uvedené žalobcově námitce soud poznamenává, že zákon ani podzákonný předpis neukládá žalovanému v průběhu schvalování Zásad péče začít celý proces nanovo z důvodu, že v mezidobí dojde k nějaké zásadní skutečnosti (v tomto případě, dle žalobní námítky, k rozsáhlému požáru v jiném národním parku). Ani z povahy věci nevyplývá, že by žalovaný měl takovou skutečnost zohlednit a Zásady péče s ohledem na v nich vypracovaný koncept požární ochrany vrátit k novému posouzení. U Zásad péče se nejedná o dokument k protipožární ochraně území, jedná o koncepční dokument péče o přírodu s platností na 15 až 20 let, jehož závěry by neměla apriori ovlivnit jedna jednorázová skutečnost, která může nastat v průběhu procesu schvalování.
74. Lze tak shrnout, že soud neshledal v postupu žalovaného pochybení, žalovaný v procesu tvorby a schvalování Zásad péče postupoval v souladu se zákonem, vyhláškou č. 45/2018 Sb. a vyhláškou č. 42/2020 Sb., a nezatížil svůj postup nepřezkoumatelností, pokud se v protokolu o schválení Zásad péče podrobněji nevyjádřil k jednotlivým neakceptovaným připomínkám, nepostupoval vadně, pokud návrh nevrátil správě NP k novému posouzení. Námitky vznesené v prvním žalobním bodu tak nejsou důvodné.

Druhý žalobní bod – nekomplexnost a neúplnost Zásad péče

75. V druhém žalobním bodu žalobce upozornil na nekomplexnost a neúplnost Zásad péče, namítal, že neobsahují zákonné náležitosti, neobsahují ani důsledné odkazy na zdroje, nedefinují obecné právní pojmy jako „biodiverzita“ nebo „přirozenost ekosystémů“ ve vztahu ke konkrétním aspektům ochrany NP Šumava, ani konkrétní opatření, kterými bude péče v národním parku vykonávána, neobsahují ani výklady zákonných ustanovení, přestože orgány ochrany přírody zde mají interpretační povinnost.
76. Na základě obsahu spisového materiálu (tj. především obsahu Zásad péče samotných) soud konstatuje, že Zásady péče o NP Šumava pro období 2022 – 2040 stanoví dlouhodobé cíle ochrany národního parku, stručně charakterizují národní park a jeho ochranná pásma, v analytické části vyhodnocují současný stav a dosavadní vývoj ekosystémů nebo jejich složek, v návrhové části se zabývají postupem a způsobem naplňování dlouhodobých cílů ochrany národního parku a předpokládaných termínů jejich dosažení, zde určují management pro čtyři základní zóny (přírodní, přírodě blízkou, soustředěné péče o přírodu,

kulturní krajiny). Zjednodušeně se dá uvést, že Zásady péče definují, kde je ponechán prostor pro nerušený průběh přírodních procesů a kde je naopak nutné provádět aktivní zásahy. Největší důraz kladou na zónu přírodní (bezzásahovou), kde probíhají přirozené přírodní procesy. Pro zónu přírodě blízkou mají za cíl, aby se stav postupně přiblížil přirozeným ekosystémům. Zóna soustředěné péče o přírodu slouží k podpoře biodiverzity a zachování biotopů. V zóně kulturní krajiny je mimo jiné podporován udržitelný rozvoj obcí. Pokud jde o péči o lesy v těchto zónách, v zóně přírodní a přírodě blízké Zásady péče ponechávají prostor pro přirozenou obnovu po disturbancích (např. lýkovce smrkového). V zóně soustředěné péče o přírodu plánují postupný odklon od monokultur k druhově i věkově pestrým lesům a řeší obnovu přirozené skladby dřevin. Pokud jde o péči o ekosystémy, nastavují pravidla pro lesní hospodaření, péči o rašeliniště, bezlesí a vodní toky s cílem zachovat či zlepšit biologickou rozmanitost. Dále se Zásady péče věnují například ochraně ohrožených druhů, regulují návštěvnost. Zásady péče obsahují řadu příloh, jako např. příloha 4.1.: Zhodnocení vlivu disturbancí na předměty ochrany NP, příloha 4.7.: Mapa se zákresem dlouhodobých cílů ochrany NP, příloha 4.8.: Mapa se zákresem cestní sítě důležité pro požární techniku, příloha 4.11.: Seznam použité literatury, příloha 4.12.: Předměty ochrany NP Šumava – ekosystémy.

77. Ve vztahu k žalobní argumentaci soud podrobněji uvádí k pojetí přirozených ekosystémů v Zásadách péče, že na str. 18 až 28 je vyhodnocen současný stav a dosavadní vývoj ekosystémů nebo jejich složek tvořících předměty ochrany národního parku z hlediska naplňování cílů ochrany NP. Vyhodnocení je učiněno pro přirozené ekosystémy (rozčleněno pro lesní ekosystémy, suchozemské nelesní ekosystémy, vodní ekosystémy), částečně pozměněné ekosystémy (též rozčleněno pro lesní ekosystémy, suchozemské nelesní ekosystémy, vodní ekosystémy) a významně pozměněné ekosystémy (též rozčleněno pro lesní ekosystémy, suchozemské nelesní ekosystémy, vodní ekosystémy), a dále je vyhodnocení učiněno jednotlivě pro vyjmenované složky ekosystémů tvořících předmět ochrany NP (vzácné a ohrožené druhy fauny). Stav ekosystémů (přirozený, částečně pozměněný, významně pozměněný) je zakreslen v mapě na str. 127 Zásad péče (příloha 4.10).
78. Přirozenými lesními ekosystémy se Zásady péče detailněji zabývají na str. 18 a 19. Je zde mimo jiné uvedeno, že *„jsou prezentovány původními lesy, přírodními lesy, lesy přírodě blízkými, které jsou aktuálně ponechány samovolnému vývoji a dále lesy ponechanými samovolnému vývoji po dobu delší než 5 let. (...)“*. Samovolný vývoj je stručně vyhodnocen: *„Rozbor vývoje lesních porostů v závislosti na aplikovaném způsobu managementu i jejich současný stav ukazuje, že optimálním způsobem péče je jejich ponechání samovolnému vývoji.“* Je shledáno, že *„na základě výsledků celé řady monitoračních a výzkumných projektů je možné konstatovat, že se kvalitativní znaky/charakteristiky přirozených lesů v území ponechaném samovolnému vývoji zlepšují.“* Je akcentován *„postupný spontánní návrat do přírodně hodnotnějších forem.“* Pokud jde o kritéria, podle jakých došlo ke stanovení stavu přirozenosti, z textu vyplývá, že byl zohledněn současný stav a předešlý vývoj. (Str. 18, 19 Zásad péče).
79. K obsahu posuzovaných Zásad péče se vyjádřil Nejvyšší správní soud v druhém zrušujícím rozsudku, kde v bodu 47 uvedl, že *„zásady péče jsou rámcovým dokumentem, který nemusí vykazovat vysokou míru podrobnosti. Zákon orgánu ochrany přírody neukládá, aby text zásad péče opatřil o vědecké podklady; povinnost orgánu ochrany přírody spočívá toliko v popisu a autonomním vyhodnocení stavu předmětu ochrany. Tyto informace jsou v posuzované věci*

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

obsaženy v kap. 2.1 zásad péče (str. 18-28) a mapové příloze č. 4.10 (str. 127). Z uvedených důvodů není povinností orgánu ochrany přírody ani to, aby do textu zapracoval fotografie, satelitní snímky či obdobné dokumenty, z nichž by byl patrný současný stav předmětu ochrany NP Šumava. Smyslem této části zásad péče není podrobně informovat veřejnost o stavu předmětu ochrany, nýbrž rámcově předestřít aktuální stav, z něž zásady péče vychází při formulování rámcových opatření týkajících se budoucího přístupu k předmětům ochrany, která představují jádro zásad péče. Uvedenou část nelze považovat ani za odůvodnění stanovených dlouhodobých cílů a rámcových opatření, nelze tedy na ni klást požadavky standardně spojené s odůvodněním správního rozhodnutí, a to již jen proto, že zásady péče jsou z hlediska obsahového i formálního pojímány jako koncepční dokument.“

80. Městský soud v Praze má za to, že právní názor Nejvyššího správního soudu naznačuje do značné míry odpověď na otázku důvodnosti námitek obsažených v druhém žalobním bodu. Námitky v něm vznesené důvodné nejsou.
81. Obsah Zásad péče je upraven vyhláškou č. 45/2018 Sb. Jak již soud uvedl výše, v ust. § 8 odst. 1 vyhlášky je stanoveno, jaké údaje mají Zásady péče obsahovat. Dle písm. c) odkazovaného ustanovení mají obsahovat „popis ekosystémů nebo jejich složek tvořících předměty ochrany národních parků a vyhodnocení jejich současného stavu a dosavadního vývoje z hlediska naplňování cílů ochrany národních parků“.
82. Požadavek ust. § 8 odst. 1 vyhlášky č. 45/2018 Sb. posuzované Zásady péče beze zbytku naplňují. Obsahují totiž základní údaje o zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech, charakteristiku NP a jeho ochranných pásem, popis ekosystémů nebo jejich složek tvořících předměty ochrany NP a vyhodnocení jejich současného stavu a dosavadního vývoje z hlediska naplňování cílů ochrany NP, popis významných disturbancí a vyhodnocení jejich vlivu na předměty ochrany a na naplňování cílů ochrany NP, popis a zhodnocení významných vlivů člověka působících na předměty ochrany NP v současnosti i v minulosti, výčet a popis cestních sítí, zhodnocení dosavadní péče o předměty ochrany NP včetně jejich vyhodnocení z hlediska naplňování cílů ochrany za předcházející plánovací období, zhodnocení dosavadního naplňování funkcí ochranných pásem za předcházející plánovací období, zhodnocení dosavadního naplňování dlouhodobých i střednědobých cílů ochrany NP za období platnosti předchozích zásad péče, postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany NP a předpokládaný termín jejich dosažení, stanovení střednědobých cílů pro jednotlivé předměty ochrany NP v podobě postupně navazujících rámcových opatření směřujících k naplnění jejich dlouhodobých cílů, základní principy péče o předměty ochrany NP členěné podle zón ochrany přírody, včetně řešení střetů plynoucích z odlišných nároků jednotlivých složek ekosystémů na potřebnou péči z hlediska priorit a cílů ochrany, základní principy péče o ekosystémy a jejich složky v ochranném pásmu, nezbytné pro zabezpečení NP před nepříznivými vlivy z okolí, základní principy naplňování poslání NP ve vztahu k trvale udržitelnému rozvoji a šetrnému turistickému využívání, výčet a popis nezbytného rozsahu a způsobu sledování stavu a vývoje předmětů ochrany NP, určení doby jejich platnosti.
83. Naplněn je rovněž požadavek ust. § 8 odst. 2 a násl. vyhlášky č. 45/2018 Sb. Posuzované Zásady péče obsahují, v souladu s dikcí vyhlášky, povinné mapové přílohy, návrhy na vědecko-výzkumné a osvětové využití NP a jeho ochranných pásem, zásady péče o druhy ptáků, které jsou předmětem ochrany ptačích oblastí.

84. Zásady péče jsou tedy po obsahové stránce souladné s právními předpisy, neboť obsahují úvodní, analytickou i návrhovou část, uvádí odkazy na použitou odbornou literaturu.
85. Apel žalobce, aby Zásady péče obsahovaly důsledné odkazy na zdroje, definovaly obecné právní pojmy (jako „biodiverzita“ nebo „přirozenost ekosystémů“) ve vztahu ke konkrétním aspektům ochrany NP, obsahovaly konkrétní opatření, kterými bude péče v národním parku vykonávána, jakož i veškeré další požadavky žalobce na detailnost a konkrétnost Zásad péče, nemají oporu v zákonných ani prováděcích předpisech. Pro vymezení použitých pojmů, výklad legislativních pojmů, zevrubný popis podkladové dokumentace či zahrnutí dalších náležitostí požadovaných žalobcem soud neshledává opodstatnění ani z hlediska účelu Zásad péče, neboť se jedná pouze o strategický a koncepční dokument. Soud tedy nesouhlasí s žalobcem, že právě Zásady péče jsou dokumentem, kde je vyžadováno vysvětlení zásadních pojmů a objasnění, jaká má být aplikační praxe orgánů veřejné moci.
86. Konkrétně k namítané absenci vymezení pojmu „přirozený ekosystém“ soud konstatuje, že z kontextu jednotlivých kapitol a článků Zásad péče lze vymezení pojmu „přírodní ekosystém“ dovodit. Zásady péče za přírodní ekosystém považují systém, v němž probíhají přírodní děje v jejich nerušené dynamice a který je ponechán samovolnému vývoji bez přímých zásahů člověka. Soud tedy nesouhlasí, že by vymezení pojmu chybělo. Nadto, definici pojmu lze dovodit z obsahu zákona o ochraně přírody a krajiny, kde zákon v ust. § 3 odst. 1 písm. l obecně definuje pojem „ekosystém“ („*ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase*“). Přirozenost ekosystémů pak odkazovaný zákon definuje a strukturuje v souvislosti s vymezením zón národních parků dle ust. § 18 odst. 1. Lze poznamenat, že význam pojmu přírodní ekosystém lze dovodit též z ust. § 3 ve spojení s ust. § 10 zákona o životním prostředí. Zákonné vymezení je dostačujícím podkladem pro Zásady péče. Duplicitní formulace definice pojmu přímo v textu dokumentu není třeba.
87. Rovněž míru podrobnosti Zásad péče soud hodnotí jako odpovídající právním předpisům, s ohledem na charakter dokumentu a jeho účel. Posláním rámcového dokumentu je toliko stanovit základní pravidla, cíle a mantinely. Není jeho úkolem zabývat se konkrétními detaily, a není tudíž nezbytné vymezovat použité pojmy, obšírně popisovat podkladovou dokumentaci či konkrétně stanovit jednotlivá opatření vedoucí k naplnění cílů. Vyšší míru podrobnosti v některých aspektech soud ani nepokládá za vhodnou, s ohledem na dlouhou dobu platnosti Zásad péče, kdy rigidní podrobný plán na konkrétní operativní opatření či detailní management by v budoucnu mohl bránit správě NP pružně reagovat na aktuální situace a potřeby jejich řešení.
88. Vadou není ani to, že Zásady péče neobsahují konkrétní jednotlivé odkazy na odbornou literaturu, neobsahují konkrétní expertní analýzu a neobsahují detailní doložení a vysvětlení stavu ekosystémů a kritérií, dle nichž došlo k určení dělení na přirozené, částečně přirozené a významně pozměněné ekosystémy. Zákonné ani podzákonné předpisy takový požadavek na obsah Zásad péče nekladou. Soud zde pro přehlednost rekapituluje znění ust. § 38a odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny (Zásady péče „*na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich ochranných pásem stanoví rámcové zásady péče nezbytné pro zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany národních parků a v ochranných pásmech pro zabezpečení národních parků před nepříznivými vlivy z okolí*“). Podstatné (z hlediska vypořádání druhého žalobního bodu) je, zda Zásady péče obsahují formálně to, co dle zákona a příslušných prováděcích předpisů obsahovat mají, a zda z nich

lze dovodit, že byly zpracovány na základě odborných poznatků a podkladů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů NP. To z jejich obsahu vyplývá. Na str. 18 Zásad péče je stručně popsán vývoj ekosystémů, jsou zohledňovány údaje ještě i před rokem 1995 (kdy byla vytvořena zonace NP Šumava), a popsán je i stav v současné době. Z obsahu Zásad péče lze dovodit, že jsou podloženy právními předpisy (vycházejí zejména ze zákona o ochraně přírody a krajiny), dále vycházejí z kategorizace IUCN, ze soustavy Natura 2000 a jejich dvou složek (Evropsky významné lokality a ptačí oblasti), z nejrůznějších dílčích projektů; navazují na Plán péče o NP pro roky 2001 - 2010 a jeho cíle. K otázce lesních ekosystémů lze uvést, že jsou opřeny o Biomonitoring lesních ekosystémů NP ponechaných samovolnému vývoji (od roku 2008), Provozní inventarizaci lesa (v intervalu 12 let) a Velkoplošnou inventarizaci lesa (v letech 2002, 2014 a 2019); v tříletém cyklu se uskutečňuje monitoring vlivu zvěře na les. Dopady zavedených opatření jsou sledovány na tzv. Demonstračních objektech (sloužících k výzkumu a porovnání různých způsobů péče o les). Vychází se též z leteckého měřického snímkování celého NP a ortofotomap NP (pořizováno jednou ročně). Z dalších odborných poznatků, z nichž Zásady péče čerpají, lze na základě obsahu Zásad péče čistě pro ilustraci zmínit Program revitalizací šumavských rašeliníšť, projekt LIFE for Mires (Život pro mokřady – pozn. soudu), Koncepti rybářství Správy NPŠ, projekty péče o bezlesé plochy, projekty zaměřené na perlorodku říční. V neposlední řadě je čerpáno též z dat sebraných a analyzovaných v oblasti socioekonomické (sčítání návštěvníků, ubytovací statistiky, dotazníkové průzkumy návštěvníků). Je zjevné, že Zásady péče vycházejí z právních předpisů, principů mezinárodní ochrany přírody, jsou podloženy dlouhodobým monitoringem, mapováním, průzkumy, vědeckými studiemi. K bližší specifikaci těchto podkladů a poznatků, a již vůbec ne k shromažďování znění jejich zdrojů „do spisu“ není dle názoru soudu důvod, a to nejen s ohledem na koncepční charakter dokumentu, ale též s přihlédnutím k tomu, že orgánu ochrany přírody jsou uvedené údaje známy z povahy její úřední činnosti.

89. Taktéž rámcové principy péče jsou v Zásadách péče dostačujícím způsobem zpracovány. Dlouhodobé cíle jsou nastíněny (mimo jiné) na str. 12. Dlouhodobé cíle jsou stanoveny pro jednotlivé zóny (v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny pro zónu přírodní, přírodě blízkou a soustředěné péče o přírodu). Střednědobé cíle jsou vymezeny tak, že jejich dosahováním má být postupně dosaženo plnění dlouhodobých cílů. Z hlediska střednědobých cílů jsou rozlišovány přirozené ekosystémy, částečně pozměněné ekosystémy, významně pozměněné složky ekosystémů a složky ekosystémů tvořících předmět ochrany NP. Zásady péče vždy popisují ukazatele, které slouží k zaznamenání změn a vyhodnocování zjištění, vždy je konkretizován cíl směřující k zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany NP. Z obsahu Zásad péče (str. 18, 19) lze spolehlivě dovodit provázanost obou aspektů, tedy shromáždění údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů na straně jedné, a promítnutí těchto údajů do koncepce péče, tak, aby byl naplňován cíl zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany pro zabezpečení před nepříznivými vlivy z okolí. Hlubší rozpracování koncepce ochrany ekosystémů není nezbytnou náležitostí Zásad péče.
90. Není vadou Zásad péče, obsahují-li přehled opatření, kterými bude péče v jednotlivých zónách NP Šumava vykonávána, pouze v obecné rovině pro jednotlivé ekosystémy. Účelem zde je stanovit obecná pravidla a popsat základní kroky, které stanovují směr pro naplnění cílů Zásad péče a vytváří mantinely pro budoucí, konkrétnější rozhodování a realizaci jednotlivých opatření. Zásady péče tedy mají za úkol stanovit spíše určitou „zastřešující“ strategii, na jejímž základě se budou realizovat konkrétní opatření.

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

91. Městský soud nemůže přisvědčit důvodnosti žalobní námitky, dle níž Zásady péče při vyhodnocení současného stavu a dosavadního vývoje ekosystémů nebo jejich složek nevycházejí ze skutečnosti (z reálného stavu), jelikož popis je zúžen na kritérium naplňování cílů ochrany NP. Soud vychází jednak ze znění ust. § 8 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 45/2018 Sb. a poukazuje na to, že požadavek na popis ekosystémů nebo jejich složek tvořících předměty ochrany národních parků a vyhodnocení jejich současného stavu a dosavadního vývoje z *hlediska naplňování cílů ochrany národních parků* je zde výslovně stanoven. Vyhláška je ve vztahu k ust. § 38a odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny prováděcím předpisem, a upřesňuje tedy obecnější pravidlo stanovené v zákoně. Rozpor mezi oběma ustanoveními zde soud neshledává. Pojetí orgánu ochrany přírody je tudíž zcela v souladu s právními předpisy. A vedle toho soud vychází z obsahu Zásad péče na str. 18, kde je, dle přesvědčení soudu, stav a vývoj ekosystémů v NP Šumava objektivně popsán, zároveň je učiněno hodnocení reálného stavu a vývoje z hlediska naplňování cílů ochrany národního parku (str. 19 Zásad péče). Řadu zjištění o stavu a vývoji ekosystémů lze učinit též z údajů na str. 41 a násl. Zásad péče v kapitole hodnotící dosavadní péči. Z ničeho nevyplývá, že údaje týkající se vývoje a současného stavu jsou snad zkreslené, zavádějící či dokonce nepravdivé. Jistě je v rámci popisné části opakovaně zmiňován aspekt bezzásahovosti, což je jeden z hlavních cílů Zásad péče na rozsáhlé ploše NP. Nicméně je skutečností, že (jak je k tomu také v Zásadách péče konstatováno), v NP Šumava byl režim bezzásahovosti jakožto klíčový princip zaveden již v roce 1995, v následujících letech pak prošel řadou změn. Je proto logické, pokud Zásady péče bezzásahovost do popisu vývoje a současného stavu zahrnují.
92. Soud se neztotožňuje ani s žalobními námitkami týkajícími se návaznosti na ust. § 15 a 18a zákona o ochraně přírody a krajiny: Žalobce namítá, že Zásady péče by měly obsahovat výklad ust. § 15 a násl. zákona ve vazbě na zákon o lesích, že v Zásadách péče chybí zejm. ohledně zóny soustředěné péče o přírodu a zóny kulturní krajiny úvaha, kdy a jaká ustanovení se aplikují na základě zákona o lesích a kde má přednost zákon o ochraně přírody a krajiny. Dále ve vztahu k ust. § 15 odst. 1 zákona namítá, že zákon dovoluje vyhlásit charakterizovaná území za národní parky, neobsahuje však interpretační vodítko, jakých lokalit se to týká. Není pak jasné, zda orgán ochrany přírody splnil podmínky pro vyhlášení území za národní park. A soud nepřisvědčuje ani žalobní námitce, že v Zásadách péče chybí „rozpracování § 18a („režim zón národních parků“) zákona o ochraně přírody a krajiny“, tedy rozvedení a konkretizace jednotlivých opatření, která lze v jednotlivých zónách realizovat.
93. Společně ke všem třem posledně uvedeným dílčím námitkám soud konstatuje, že nejsou důvodné, neboť není nezákonným zásahem do práv žalobce, neobsahuje-li koncepční dokument Zásady péče výklad jednotlivých zákonných ustanovení a jejich vzájemných vazeb, či detailnější rozpracování opatření na základě zákonných ustanovení. Zásady péče musí samozřejmě být v souladu s právními předpisy (tj. zde zejména v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny a rovněž v souladu se zákonem o lesích), výklad zákonných ustanovení však obsahovat nemusí, a ani detailnost a konkretizace jednotlivých opatření z hlediska jejich návaznosti na právní úpravu se nepředpokládá. Takové požadavky na Zásady péče zákon neklade. Jejich primárním účelem je srozumitelný popis hodnot, postupů a cílů, nikoliv rozbor právních norem, úvahy o aplikační přednosti toho kterého zákonného ustanovení, objasnění podmínek naplnění pojmu národního parku v daném území či úvahy, jaká managementová a ochranná opatření lze na základě zákonných ustanovení realizovat.
94. Městský soud v Praze je přesvědčen, že dikce ust. § 38a odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je naplněna. Žalovaný tudíž nepochybil, pokud schválil návrh Zásad péče v podobě

předložené radou NP, a netrval na doplnění dokumentu v žalobcem namítaném směru. Dle názoru soudu Zásady péče jsou komplexním dokumentem a odpovídají zákonným a podzákonným požadavkům na jejich obsah, přičemž neuvedení žalobcem požadovaných údajů (jmenovitě pokud jde o obsah kapitoly „*Vyhodnocení současného stavu a dosavadního vývoje ekosystémů nebo jejich složek tvořících předměty ochrany národního parku z hlediska naplňování cílů ochrany národního parku*“) nepoškozuje žalobce na jeho právu na příznivé životní prostředí.

95. Soud na tomto místě vyzdvihuje, že při vypořádání druhého žalobního bodu, včetně veškerých dílčích argumentů, bral do úvahy též hledisko možného zásahu do práva žalobce na příznivé životní prostředí tím, že došlo k porušení povinnosti poskytnout pravdivé, úplné a včasné informace o životním prostředí. Přihlédl tak k žalobcově námitce, že neúplností základních údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů, nezpracováním odborných, vědeckých či dalších podkladů, neobjasněním neurčitých pojmů, nevysvětlením právních pojmů a zákonných vazeb, absencí analýz atd. může být zmařen účel Zásad péče, tj. stanovení zásad pro zachování či zlepšení předmětu ochrany. Soud je toho názoru, že ani z úhlu pohledu povinnosti poskytnout informace o stavu předmětu ochrany v NP nelze shledat nezákonnost Zásad péče. Jak bylo uvedeno, zákon orgánu ochrany přírody neukládá, aby do zásad péče přímo zapracoval odborné, vědecké či jiné obdobné podklady, zapracoval fotografie, satelitní snímky, podrobnější mapy atp. Zákon ani neukládá objasňovat neurčité pojmy, vysvětlovat vzájemné vztahy právních norem a dávat interpretační vodítka, jakých lokalit či jakých aktivit se právní úprava týká. Zákon nestanoví ani povinnost podrobně rozpracovat údaje o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů a detailně vyhodnotit funkci ekosystémů. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v druhém zrušujícím rozsudku, „*smyslem této části zásad péče není podrobně informovat veřejnost o stavu předmětu ochrany*“. Postačí, je-li rámcově předestřen aktuální stav, z nějž Zásady péče vychází při formulování rámcových opatření týkajících se budoucího přístupu k předmětům ochrany, a ten je následně autonomně vyhodnocen. To bylo v Zásadách péče dodrženo, přičemž soud neshledal, že by údaje obsažené v Zásadách péče byly nepravdivé. Ani analýzy, tedy odborná vysvětlení kritérií, která orgán ochrany přírody zohlednil při zvolené koncepci, nejsou nezbytnou náležitostí Zásad péče, neboť z dikce ani z účelu právních předpisů nevyplývá povinnost hlubšího zdůvodnění budoucího přístupu k předmětům ochrany.
96. Připomenout k tomu lze přílehlavou judikaturu (již zmíněnou v souvislosti s vypořádáním prvního žalobního bodu): „*[z]ásady péče jsou zpracovávány především za účelem stanovení „rámcových zásad péče“ na dobu 15 až 20 let, tedy předpokládá se u nich určitá míra obecnosti a stručnosti. Ačkoliv samozřejmě zásady péče musí mít odborný podklad a vycházet z údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich zón, nejedná se vyčerpávající analýzu minulého ani současného stavu národního parku.*“ (rozsudek Městského soudu ze dne 1. 8. 2025 č.j. 9 A 22/2025-50). Obsah Zásad péče a míra obecnosti informací v nich uvedených jsou zcela odpovídající povaze dokumentu a jeho účelu.
97. Městský soud v Praze s ohledem na vše uvedené uzavírá, že neshledal, že by se po stránce obsahu a rozsahu Zásad péče dalo žalovanému cokoli vytknout. Námitky uplatněné v druhém žalobním bodu nejsou důvodné.

Třetí žalobní bod – nekonceptčnost a neodbornost Zásad péče

98. Ve třetím žalobním bodu žalobce namítal, že Zásady péče jsou nekonceptčním dokumentem, který není v souladu se stávajícím vědeckým poznáním. Nenavazují na předchozí péči,

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

nevycházejí z reálně zmapovaného stavu ekosystémů, nekorespondují ani se schválenou zonací, nerespektují principy zákona o lesích. Především pak při kategorizaci ekosystémů nezohledňují kritérium jejich funkčnosti.

99. K posuzovaným žalobním námitkám městský soud nejprve předesílá, že rámec soudního přezkumu objasnil Nejvyšší správní soud v druhém zrušujícím rozsudku. Konstatoval, úkolem soudu „*není posoudit, jaký způsob péče o NP Šumava by byl vhodnější (ideální). Zásady péče zpracovala na základě vlastních odborných poznatků správa NP. Žalovaný jejich schválením aproboval konkrétní podobu politiky ochrany přírody na území NP Šumava, tedy učinil volbu jedné z mnoha možností, které se s ohledem na účinný právní rámec nabízely. Úkolem soudu není posoudit vhodnost (správnost, efektivitu, vyváženost, přiměřenost apod.) zvolené podoby zásad péče, nýbrž v návaznosti na žalobní argumentaci prověřit, zda schválené zásady péče odpovídají požadavkům zákona, popř. prováděcích právních předpisů.*“ Městský soud se tedy při posouzení, zda je žalobní argumentace důvodná, primárně zaměřil na otázku souladu koncepce a odbornosti Zásad péče s požadavky, které na ně kladou právní předpisy.
100. S ohledem na to, že zásady péče o národní parky jsou koncepčním dokumentem schvalovaným na dlouhé časové období (dle ust. § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny zpravidla na období 15 až 20 let), má soud za to, že koncepci posuzovaných Zásad péče a zvolených opatření lze nejpříhodněji vysledovat z dlouhodobých cílů, které Zásady péče vytyčují k ochraně NP.
101. V zásadách péče jsou dlouhodobé cíle NP Šumava definovány takto: „*1. Zachování nebo postupná obnova přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národního parku (dále v textu jen „cíl procesy“). 2. Na zbývajícím území národního parku zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti (dále v textu jen „cíl biodiverzita“). 3. Sladování managementů na území v kontaktu s Národním parkem Bavorský les. Vedle scelování a postupného rozšiřování přírodní zóny se rovněž vymezí území bez lovu. 4. Zachování či zlepšení dochovaného stavu přírodních stanovišť a druhů, které jsou předmětem ochrany EVL Šumava a PO Šumava.*“
102. K strategickým cílům jednotlivých zón je uvedeno: „*Cílem zóny přírodní je zachovat přirozené ekosystémy a umožnit v nich nerušený průběh přírodních procesů, cílem přírodě blízké zóny je dosáhnout stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům, cílem zóny soustředěné péče o přírodu je zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnova přírodě blízkých ekosystémů. Cíl zóny kulturní krajiny není definován, přesto v ní lze provádět pouze opatření nebo zásady, které neohrožují předmět ochrany národního parku a naplňování cílů ochrany národního parku. Pro celé území národního parku platí dlouhodobý cíl ve vazbě na lokality soustavy Natura 2000.*“
103. K postupu, jakým má být dlouhodobý cíl naplňován, je uvedeno: „*V roce 2020 je dlouhodobý cíl „procesy“ naplňován na cca 27,7 % území. Na zbylé části NPŠ bude péče o ekosystémy směřovat k tomu, aby nejpozději v roce 2036 byl alespoň na 52,3 % rozlohy NPŠ naplněn dlouhodobý cíl „procesy“. Obnovní management bude směřovat k dalšímu rozšiřování území s nerušeným průběhem přírodních dějů cca do roku 2060, kdy se předpokládá naplnění dlouhodobého cíle „procesy“ na 75 % území NPŠ. Přitom již v současné době je řada ekosystémů v přírodě blízké zóně a v zóně soustředěné péče o přírodu v cílovém stavu. Cíl „biodiverzita“ bude*

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

naplňován diferencovanou aktivní péčí na cca 21,1 % území. Plochy určené k umožnění trvale udržitelného rozvoje budou zaujímat 1,2 % NPŠ.“

104. *Dále je zohledněna vazba na lokality soustavy Natura 2000: „Centrum výskytu přírodních stanovišť a biotopů druhů závislých na managementu se nachází mimo zónu přírodní, přírodě blízkou a soustředěné péče o přírodu s cílem „procesy“ a předpokládá se zajištění odpovídajícího managementu za účelem zachování či obnovy jejich příznivého stavu (včetně zóny kulturní krajiny). Ostatní fenomény budou ponechány bez managementu či bude realizován management, který je v souladu s jejich ekologickými nároky.“*
105. *K naplňování dlouhodobých cílů podle zón ochrany přírody je uvedeno:*
106. *„Zóna přírodní: zajistit nerušený průběh přírodních dějů v jejich přirozené dynamice, obnovit přirozený vodní režim (zejména hladinu podzemní vody) v místech jeho narušení, kontinuálně sledovat a vyhodnocovat vývoj ekosystémů.*
107. *Zóna přírodě blízká: směřovat k dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům, postupně rozšiřovat území s nerušeným průběhem přírodních dějů, upravit částečně pozměněné ekosystémy směrem k přirozenému stavu a ponechat je samovolnému vývoji, nezhoršovat současný stav ekosystémů, nesnižovat zachovalost přírodních stanovišť a stanovišť druhů, zachovávat habitatovou tradici a biologické dědictví ekosystémů, podporovat heterogenitu, diverzitu a ekologickou stabilitu ekosystémů, podporovat přirozenou obnovu a sukcesi, nevyužívat obnovu umělou, neodstraňovat plošně horní stromové patro nahodilou těžbou, obnovit přirozený vodní režim v místech jeho narušení, kontinuálně sledovat a vyhodnocovat vývoj ekosystémů.*
108. *Zóna soustředěné péče o přírodu: směřovat k dosažení stavu odpovídajícího přirozeným nebo částečně pozměněným ekosystémům, postupně rozšiřovat území s nerušeným průběhem přírodních dějů (cíl „procesy“), rekonstruovat významně pozměněné ekosystémy směrem k přirozenému stavu a následně je ponechat samovolnému vývoji (cíl „procesy“), nezhoršovat současný stav ekosystémů, podporovat zachovalost nelesních ekosystémů zejména v cíli „biodiverzita“, zachovávat habitatovou tradici a biologické dědictví ekosystémů, podporovat heterogenitu, diverzitu a ekologickou stabilitu ekosystémů, podporovat a upřednostňovat přirozenou obnovu a sukcesi mimo nelesní plochy v cíli biodiverzita, umělou obnovu využívat jen v nezbytných případech jako doplněk přirozené obnovy, zachovávat cenné člověkem pozměněné ekosystémy včetně jejich složek, které pro svou existenci vyžadují trvalé aktivní zásahy člověka, k tomu maximálně uplatňovat souhrn doporučených opatření (cíl „biodiverzita“), aktivními opatřeními nahrazovat působení přírodních jevů, je-li to potřebné pro zajištění populací ohrožených druhů, zejména v cíli „biodiverzita“, realizovat management na zemědělské půdě včetně speciálních a nadstavbových managementů na vybraných bezlesých plochách s cílem zachovat či zlepšit stav populací zvláště chráněných druhů (cíl „biodiverzita“), zachovat a zlepšit stav evropsky významných bezlesých stanovišť, na plochách s cílem „biodiverzita“ evropsky významná přírodní stanoviště rozšířit, obnovit přirozený vodní režim v místech jeho narušení, kontinuálně sledovat a vyhodnocovat vývoj ekosystémů.“*
109. *Pokud jde o střednědobé cíle Zásad péče, z kontextu dokumentu lze shrnout, že jejich účelem je jakési přemostění mezi současným stavem a dosažením dlouhodobých cílů. Je předpokládáno postupné provádění navazujících rámcových opatření směřujících k naplnění dlouhodobých cílů. S ohledem na podstatu žalobních námitek soud na tomto místě shrnuje pouze střednědobé cíle stanovené pro lesní a nelesní ekosystémy.*

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

110. Střednědobé cíle pro přirozené ekosystémy jsou vymezeny tak, že pro přirozené lesní ekosystémy je cílem zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice. Střednědobým cílem je dále zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v přirozených nelesních ekosystémech. Střednědobé cíle pro částečně pozměněné ekosystémy jsou vymezeny tak, že pro lesní ekosystémy je cílem v porostech s dlouhodobým cílem „procesy“ je střednědobým cílem postupné zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice a postupná obnova přirozených ekosystémů (zlepšení stavu ekosystému, přechod k přirozenému ekosystému). V porostech s dlouhodobým cílem „biodiverzita“ je střednědobým cílem zachování a zlepšení stavu ekosystému. Střednědobým cílem pro nelesní ekosystémy je postupné převedení na přirozené ekosystémy. V případě narušeného vodního režimu je cílem jeho revitalizace. Střednědobé cíle jsou stanoveny i pro významně pozměněné ekosystémy: Pro lesní ekosystémy v porostech s dlouhodobým cílem „procesy“ je střednědobým cílem zlepšení stavu ekosystému (vytvoření částečně pozměněného lesního ekosystému, na vhodných lokalitách dosažení stavu přirozeného ekosystému). V porostech s dlouhodobým cílem „biodiverzita“ je střednědobým cílem vytvoření trvale obhospodařovaného bohatě strukturovaného lesního ekosystému zajišťujícího existenci všech pro oblast typických a původních druhů organismů lesních ekosystémů včetně těch, které jsou vázány na obhospodařované lesy. Pro nelesní ekosystémy je střednědobým cílem udržení vhodného managementu bezlesí na již v současnosti kultivovaných plochách či obnova vhodného managementu na plochách, kde je to účelné, přičemž cílem opatření musí být vždy zachování zvláště chráněných nebo evropsky významných druhů organismů (nebo vhodného prostředí pro jejich rozvoj) a zachování nebo zlepšení stavu evropsky významných stanovišť (cíl „biodiverzita“). Střednědobým cílem je také zachování pro biodiverzitu příznivého samovolného vývoje ploch s druhotnými ekosystémy tam, kde stav biotopu již vylučuje aplikaci destruktivního managementového opatření a kde hodnota přírodního prostředí spočívá v postupném sukcesním procesu (cíl „procesy“).
111. Zákonné požadavky na zásady péče o národní parky a jejich ochranná pásma jsou zakotveny v ust. § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny. Odkazované ustanovení je poměrně obecné. Stanoví, že tento koncepční odborný dokument musí vycházet z údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich ochranných pásem, musí stanovit rámcové zásady péče nezbytné pro zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany národních parků a v ochranných pásmech pro zabezpečení národních parků před nepříznivými vlivy z okolí, dále musí stanovit postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany národních parků a jejich poslání.
112. Požadavky právních předpisů na zásady péče o národní parky (z pohledu argumentace obsažené v třetím žalobním bodu) lze dovodit rovněž z ust. § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny. Ten klade důraz na zachování ekologicky stabilních přirozených ekosystémů odpovídajících danému stanovišti a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti, a na soulad s cíli ochrany sledovanými vyhlášením národních parků (2), jako dlouhodobý cíl ochrany národních parků stanoví zachování nebo postupnou obnovu přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národních parků a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků (2), ukládá národním parkům naplňovat dlouhodobé cíle ochrany národních parků a také umožnit využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji, ke vzdělávání, výchově,

výzkumu a k přírodě šetrnému turistickému využití, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku (3).

113. Dále je na místě připomenout požadavky ust. § 18 zákona o ochraně přírody a krajiny. V nich je pro zónu přírodní, kde převažují přirozené ekosystémy, stanoven cíl zachovat a umožnit nerušený průběh přírodních procesů; pro zónu přírodě blízkou, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, cíl dosáhnout stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům; pro zónu soustředěné péče o přírodu, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, cíl zachovat nebo postupně zlepšovat stav ekosystémů, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů.
114. V navazujícím ust. § 18a odkazovaného zákona jsou konkrétněji vymezena opatření, která lze v každé zóně provádět. Povolena jsou pouze opatření souladná s cílem ochrany dané zóny, jiná opatření jsou povolena pouze výjimečně, je-li to nezbytné k ochraně života a zdraví, ochraně majetku nebo ochraně přírody.
115. K posouzení souladu koncepce Zásad péče s právními předpisy je vhodné zmínit rovněž důvodovou zprávu k zákonu č. 123/2017 Sb., který významně novelizoval zákon o ochraně přírody a krajiny (Sněmovní tisk 501/0, Novela z. o ochraně přírody a krajiny). Dle důvodové zprávy mají Zásady péče řešit problematiku v menších detailech než stávající plány péče (půjde o odborný rámcový dokument). Jedním z důvodů je, že hlavní principy péče o jednotlivé plochy budou definovány již vymezením zonace a není proto potřebné je stanovovat plánem péče. Dokument bude určovat zásadní priority a zásady péče o jednotlivé skupiny ekosystémů, biotopy druhů, druhy a zásady využívání těchto ekosystémů tak, aby byly plněny cíle ochrany NP. Zásady péče nebudou závazné pro fyzické a právnické osoby, půjde o odborný a koncepční dokument správy NP.
116. Před samotným posouzením koncepčnosti Zásad péče soud považuje za nezbytné vyjasnit, zda orgán ochrany přírody pochybil v úvaze, co se rozumí pojmem „přirozený ekosystém“. Jedná se o klíčovou námitku, která se prolíná celou žalobní argumentací a tvoří její podstatu. Ač žalobce na mnoha místech žaloby vytýká Zásadám péče, že pojem „přirozený ekosystém“ vůbec nedefinují (k tomu viz bod 86 tohoto rozsudku), rozporně s těmito výtkami současně opakovaně namítá, že vymezení pojmu „přirozený ekosystém“ v Zásadách péče je vadné.
117. Zjednodušeně řečeno, žalobce namítá, že orgán ochrany přírody při hodnocení ekosystému dle kritéria přirozenosti nesprávně přikládá váhu pouze aspektu, zda ekosystém je či není pozměněn člověkem. V důsledku toho pak orgán ochrany přírody nesprávně dospívá k závěru, že přirozený lesní ekosystém je i na ploše, kde jsou suché (odumřelé) stromy - jde-li o plochu, která není pozměněna člověkem. Žalobce je ovšem toho názoru, že ekosystém má být hodnocen navíc, ba především, i z pohledu jeho funkce a funkčnosti. Zohlední-li se schopnost ekosystému plnit přirozenou funkci lesa, bude nutně dospěno k tomu, že na ploše, kde jsou suché (odumřelé) stromy, není les schopen plnit své přirozené funkce. Pak tedy na této ploše nepůjde o přirozený ekosystém, byť jde o plochu, která není pozměněna člověkem. Z uvedeného žalobce dovozuje, že na plochách NP Šumava, kde se nachází odumřelé stromy (dle žalobce tzv. „mrtvý les“), se o přirozený ekosystém nejedná. Žalobce pak Zásadám péče vytýká, že na plochách s odumřelými stromy vadně aplikují principy k dosažení cílů, které stanovily pro přirozené lesní ekosystémy.

118. K tomu soud předně opakuje, že pojem „ekosystém“ je definován v právních předpisech. Soud vychází z ust. § 3 odst. 1 písm. l zákona o ochraně přírody a krajiny a z ust. § 3 zákona o životním prostředí. V nich je shodně za ekosystém označena funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.
119. Význam pojmu „přirozenost“ pak lze dovodit z ust. § 15 odst. 3 a ust. § 18a odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny. V nich je akcentován nerušený průběh přírodních dějů v jejich přirozené dynamice. O povaze přirozenosti lze *a contrario* uvážit na základě ust. § 10 zákona o životním prostředí, který hovoří o ekologické újmě vzniklé ztrátou nebo oslabením přirozených funkcí ekosystémů, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti.
120. Z uvedeného soud dovozuje, že za ekosystém lze považovat propojený systém, ve kterém živé organismy interagují s neživým prostředím. Vzájemně si vyměňují látky, energii a informace. Základním východiskem pro posouzení, zda je ekosystém přirozený, je otázka, zda je v nich umožněn a zachován nerušený průběh přírodních procesů v jejich přirozené dynamice. Je-li tomu tak, jde o ekosystém přirozený. Pro řádné vymezení pojmu „přirozený lesní ekosystém“ je třeba, v souladu s právními předpisy, zohlednit veškeré jeho složky, tedy nikoli pouze porost stromů, ale celé dynamické společenstvo organismů jako celek (stromy, rostliny, živočichy, mikroorganismy), a též neživé prostředí. Nerušený průběh přírodních procesů znamená ponechání vývoje a interakcí ekosystému zcela samostatně, bez přímého vlivu člověka. Přirozená dynamika pak představuje neustálé změny ve struktuře, složení a funkcích ekosystémů, které probíhají bez přímého vlivu člověka. Zahrnuje jak fáze obnovy, růstu a vývoje (sukcesi), tak i fázi rozpadu v důsledku přírodního narušení (disturbance).
121. Zásady péče uvedené vymezení plně respektují. Pro „přirozený ekosystém“ kladou důraz na samovolný vývoj a bezzásahovost. Ohledně lesních ekosystémů vycházejí z toho, že odumírání stromů a jejich ponechání je přirozenou a nepostradatelnou součástí jejich přirozené dynamiky (str. 41 Zásad péče). I plošné odumření stromového patra v důsledku disturbancí (nejen podkorní hmyz, ale též vítr, případně požár atp.) považují za nedílnou součást přirozených dějů (str. 69 Zásad péče). Zohledňují, že na plochách, kde odumřelo horní stromové patro, stále funguje přirozený vývoj a interakce živých organismů (rostliny, houby, hmyz atp.) a neživého prostředí, a to bez nutnosti vnějších zásahů. Odumřelé dřevo přitom vytváří podmínky pro revitalizaci lesních půd, zlepšení vodního režimu a obnovení přirozeného koloběhu živin (str. 46 Zásad péče). Funkčnost lesního ekosystému je tedy dle Zásad péče zachována i na plochách s odumřelými stromy v bezzásahovém režimu. Obnova lesa probíhá samovolným vývojem, byť trvá desítky let. Takové pojetí soud pokládá za plně souladné s požadavky zákona.
122. Soud tedy nemůže souhlasit s žalobcem, že ekosystém, v němž se nachází porost odumřelých stromů (dle žalobce tzv. „mrtvý les“), není přirozeným lesním ekosystémem. Uvedený závěr nevyplývá ze zákonného vymezení pojmů, neboť zákon přikládá relevanci též ostatním organismům a neživým složkám, a klade důraz na nerušený průběh přírodních dějů v přirozené dynamice. A soud musí oponovat žalobci i v tom, že Zásady péče neberou při vymezení pojmu „přirozený lesní ekosystém“ funkční hledisko v potaz. Z obsahu Zásad péče vyplývá, že orgán ochrany přírody zohlednil zákonné vymezení pojmu „přirozený ekosystém“ a vycházel z něj, přihlédl k funkci přirozeného ekosystému v jeho plném rozměru, neomezil se, na rozdíl od žalobce, na užší vymezení funkce živých stromů. Soud

zdůrazňuje, že nijak nezpochybňuje důležitost environmentálních přínosů porostu živých stromů (slovy žalobce tzv. „živého lesa“) na regulaci klimatu, jako například žalobcem mnohokrát vyzdvihované zadržování vody, produkce kyslíku, snižování výkyvů teplot. Funkce přirozeného lesního ekosystému však nelze zredukovat či zaměnit s funkcí živých stromů (živého lesa). V případě přirozeného lesního ekosystému jde o pohled mnohem komplexnější, kdy se zohledňuje celá rozsáhlá, provázaná síť mnoha organismů a neživých složek a jejich přírodní procesy v běhu času, jako je produkce organické hmoty, koloběh živin, tok energie, biodiverzita. Tuto funkci ekosystém plní i v případě, kdy se aktuálně nachází ve fázi rozpadu, tudíž součástí jeho plochy je v žalobcově pojetí tzv. „mrtvý les“ (přesněji odumřelé stromy). Právě takto komplexně Zásady péče pojem „přirozený lesní ekosystém“ vykládají. V obdobné míře komplexnosti pak vykládají i obecnější pojem „přirozený ekosystém“ jakožto ucelený přírodní systém vzájemně propojených živých organismů a neživého prostředí, který vznikl a funguje bez zásahu člověka nebo s jeho zcela minimálním vlivem.

123. Městský soud v Praze se dále v souladu s žalobními námitkami zabýval otázkou, zda opatření, která orgán ochrany přírody zvolil, povedou k dosažení stanovených cílů. Vzhledem k žalobní argumentaci se soud zaměřil na problematiku lesních ekosystémů, neboť žalobce polemizuje s vhodností volby ochrany lesů v NP Šumava, a to zejména v přírodní zóně. Zásady péče zvolily jako základní princip péče o lesní ekosystémy v přírodní zóně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice. Určily, že v přírodní zóně se proto nebude zasahovat, jiná opatření lze provádět pouze výjimečně, je-li to nezbytné z důvodu ochrany životů a zdraví osob, ochrany majetku nebo ochrany přírody dle zákona o ochraně přírody a krajiny (str. 69 Zásad péče). Soud nicméně při posouzení vhodnosti koncepce Zásad péče neopomenul ani ostatní ekosystémy ve všech zónách, jak jsou popsány v Zásadách péče. Následující odůvodnění lze proto vztáhnout obecně na Zásady péče jako celek.
124. Jak již soud uvedl výše, jeho úkolem není rozhodnout, jaká konkrétní politika ochrany přírody v NP Šumava je nejvhodnější. Podstatou soudního přezkumu je toliko posoudit, zda volba, k níž se orgán ochrany přírody přiklonil, není svévolná a nevybočuje z právního rámce. Soud zde postupoval v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017 č.j. 6 As 228/2016-146, v němž se soud rovněž zabýval plánem, jehož cíle má být dosaženo teprve v budoucnu. NSS uvedl, že je na místě přistoupit k přezkumu koncepcí a plánů spíše zdrženlivě, úkolem soudu je zejména ověřit, zda správní orgán „osvědčil, že v dobré víře do programu zařadil všechna podstatná opatření, jež se vzhledem ke stavu poznání nabízela a jejichž synergická realizace v průběhu času (tj. dle časového plánu jejich provádění) pravděpodobně k dosažení cíle povede nebo k němu vést může, resp. že žádné takové opatření svévolně neopomněl.“
125. Městský soud v Praze je toho názoru, že koncepce Zásad péče a zvolená opatření jsou zcela souladná s požadavky právních předpisů a k naplnění cílů pravděpodobně povedou. Zásady péče vychází z § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny, jejich cíle plně korespondují se zákonnými cíli, jsou nastaveny tak, aby naplňovaly poslání národního parku, kdy je akcentován zejména nerušený průběh přírodních dějů na významné části NP. Rozdělení NP do čtyř zón odpovídá zákonným parametrům, Zásady péče striktně dodržují ochranu ekosystémů a jejich funkcí, dle dikce zákona. Zásady péče, shodně jako právní předpisy, mají za cíl postupnou obnovu přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice (tj. bezzásahovost) na převažující ploše

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

národního parku, a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti (tj. omezení vlivu člověka), na zbývajícím území. Zásady péče jsou dále v souladu s právními předpisy koncipovány tak, aby sjednotily cíle ochrany s mezinárodními standardy. Časová koncepce osmnácti let (doba platnosti) Zásad péče plně odpovídá zákonnému znění ust. § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny („*zpravidla 15 až 20 let*“), kdy původní záměr orgánu ochrany přírody platnosti na 20 let se nepodařilo realizovat, z toho důvodu byla stanovena platnost právě na 18 let. Soud dále akcentuje, že koncept a zvolená opatření komplexně zohlednily dosavadní vývoj a současný stav a navázaly na něj, jak to výslovně ukládá prováděcí předpis (ust. § 8 vyhlášky č. 45/2018 Sb.). Lze tedy shrnout, že orgán ochrany přírody nezneužil své pravomoci, neboť vycházel z platných právních předpisů a nevybočil z jejich mantinelů; jeho pojetí ochrany je zcela souladné se záměrem zákonodárce promítnutým do právních předpisů.

126. Soud proto nesouhlasí s žalobní námitkou, že Zásady péče mají upřednostnit ochranu živé přírody, kdy žalobce klade důraz na ochranu živého lesa (porost živých dřevin). Taková koncepce ochrany lesů v národních parcích z právních předpisů nevyplývá. Požadavek chránit živý les je obecně vzato legitimní, má své místo a je souladný s principy zákona o lesích. Pro péči a ochranu na určité vymezené ploše NP Šumava však byl zvolen koncept péče o přirozené ekosystémy. Zvolený princip péče je v souladu se zákonem, jedná se o přístup je mnohem širší a komplexnější. Chrání ekosystémy jako celek, včetně všech vzájemných vazeb mezi organismy a prostředím. Zvolený princip péče o přirozené ekosystémy zahrnuje rovněž ochranu porostu živých vzrostlých dřevin. Avšak formou obnovy přirozeného, druhově a věkově pestrého lesa v dlouhodobém časovém horizontu.
127. Soud dále odmítá důvodnost žalobní námitky, dle níž schválení Zásad péče – s ohledem na jejich koncepci – je či bude příčinou negativního vlivu na příznivé životní prostředí. K tomu je vhodné poznamenat, že v souladu s principem předběžné opatrnosti mají osoby právo brát se o jakost svého životního prostředí a nemusí čekat, než budou klimatické podmínky natolik nepříznivé, že nebudou umožňovat uskutečnění jejich základních životních potřeb. Právo na příznivé životní prostředí je proto zkráceno též v případě omezení realizace základních životních potřeb; ke znemožnění dojít nemusí. V posuzované věci však takové omezení práva soud neshledal. Ze strany žalobce totiž zcela absentují přesvědčivé důkazy, které by uvedené tvrzení dokumentovaly. Žalobce poukazoval na materiál „Efekt úhynu/ztráty vzrostlého lesa na proudění vzduchu a dešťové srážky v regionu Plzeňského kraje“, nicméně i konkrétně v tomto materiálu je popsáno několik příčin úhynu lesa – lýkožrout smrkový, orkán Kyrill, absence zásahů. Proto ani z něj nelze dovodit, že by schválení Zásad péče mělo být příčinou hlavní či jedinou toho, že by na území NP Šumava došlo k úhynu lesa a následkem toho k dotčení práva na příznivé životní prostředí. Ani z jiných předložených důkazů nevyplývá, že by Zásady péče a jejich koncepce bezzásahovosti v přírodní zóně zapříčinily úhyn (usychání) stromů. Zásady péče vnímají ochranu přirozených ekosystémů formou bezzásahovosti z dlouhodobého hlediska efektivnější, jelikož zajišťuje odolnost, biodiverzitu a samovolný vývoj, který se v důsledku lépe vyrovnává s klimatickými změnami. Taková koncepce neodporuje zákonným ustanovením, naopak je s nimi v souladu.
128. Městský soud v Praze pochopitelně nepopírá skutečnosti, které jsou obecně známé. Po vyhlášení NP Šumava začátkem devadesátých let minulého století byla vytyčena bezzásahová zóna, v níž záhy došlo k přemnožení lýkožrouta smrkového, což vedlo k

rozsáhlému odumření vzrostlých stromů (smrků). Situace se extrémně zhoršila po větrné kalamitě (orkán Kyrill) v polovině nultých let tohoto století. Otázka, zda ponechat či dokonce rozšířit bezzásahové zóny, tehdy rezonovala v celé společnosti. Správa NP přistoupila k rozšíření bezzásahových zón, což vedlo k dalšímu usychání vzrostlých (smrkových) lesů. Je známo, že celkově uhynuly miliony vzrostlých smrků.

129. Soud rozumí, že žalobce se obává dalšího úhynu stromů, a soud též vnímá, že žalobce z uvedeného důvodu zvolené koncepci nedůvěřuje. To však neznamená, že by koncepce bezzásahovosti byla v rozporu se zákonem, či nevedla k stanovenému cíli ochrany přírody. Obnova lesa bez zásahu člověka spoléhá výhradně na přírodní procesy, jako je nálet semen z okolí a sukcese. Mrtvé dřevo zde slouží jako zásobárna vody, útočiště pro hmyz či houby, a vytváří vlhké mikroklima vhodné pro klíčení nových stromů. Ponechávání dřevní hmoty k rozpadu je jedním z klíčových aspektů v rámci podpory a rozvoje přírodních procesů, což patří mezi dlouhodobé cíle ochrany NP. Důsledkem přirozeného vývoje je pak druhové složení obnoveného lesa. Výhodou je, že dřeviny jsou druhově rozmanitější a odolnější. Nevýhodou je, že proces je z pohledu člověka velmi pomalý, a může být i nepředvídatelný. Vzhledem k žalobním námitkám je třeba poukázat na to, že proces přirozené obnovy již v NP Šumava probíhá. Je skutečností obecně známou, že masivní šíření lýkožrouta smrkového v bezzásahové zóně se začátkem desátých let tohoto stolení přirozeně zastavilo, a to vlivem panujících chladnějších a vlhčích klimatických podmínek. Od té doby se usychání stromů významně zpomalilo. V současné době v bezzásahové zóně přirozeně vyrůstají stovky milionů mladých stromů, a to v druhově rozmanitější skladbě. Uvedené skutečnosti, kdy proces rozpadu se samovolně zpomalil a fakticky již postupně dochází k obnově lesa v bezzásahových zónách NP Šumava, vyvrací tvrzení žalobce, že právě bezzásahovost je příčinou usychání lesů, a že koncepce bezzásahovosti nepřináší a nepřinese efekt. Není tomu tak; stav, kdy důsledkem různých disturbancí dojde k masivnímu úhynu stromů, je pouze jednou z přirozených fází dynamiky přirozeného lesního ekosystému. Tento pomalý, postupný proces, k němuž v nynějších letech v NP Šumava fakticky dochází, odpovídá obecně známým vědeckým poznatkům, že po fázi rozpadu (úhynu) dojde k samovolné obnově lesa i bez zásahu člověka, což zohledňují též Zásady péče.
130. Pokud jde o zmíněné vědecké poznatky, jakož i o veškeré ostatní dílčí žalobní námitky týkající se neobdobnosti Zásad péče, uvádí soud následující.
131. Z obsahu Zásad péče jednoznačně vyplývá, že čerpají ze současných poznatků vědeckého poznání, a to včetně mezinárodních studií. Text je prostoupen konkrétními informacemi z odborných prací, studií, výsledků odborného monitoringu, srovnávacích studií, metodik atp. Na str. 128 Zásad péče je obsažen přehled odborných publikací, z nichž bylo při tvorbě čerpáno. Z obsahu dokumentu je zjevné, že poznatky jsou shromažďovány a zohledňovány.
132. Koncept ochrany je v souladu s kategorizací IUCN (International Union for Conservation of Nature, Mezinárodní svaz ochrany přírody), jejichž managementové kategorie slouží jako mezinárodní vodítko pro správu chráněných území. NP Šumava usiluje o naplňování standardů pro kategorii II (Národní park), které definují národní park jako rozsáhlé přírodní území chránící ekologické procesy a podporující environmentální a vzdělávací využití (str. 52 Zásad péče). Je respektována vazba na lokality soustavy Natura 2000, což je soustava chráněných území, která vytvářejí podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Zásady péče tak reflektují požadavky evropských směrnic (směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích), jelikož území je zároveň evropsky významnou lokalitou

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

(EVL) a ptačí oblastí (PO) (str. 12 Zásad péče). Zohledněn je též Program UNESCO o člověku a biosféře (MAB), neboť území NP Šumava je součástí přeshraniční biosférické rezervace, v rámci této koncepce je kladen důraz na rovnováhu mezi ochranou přírody, výzkumem a udržitelným rozvojem místních regionů (str. 13 Zásad péče). Zmínit lze i Ramsarskou úmluvu, což je mezinárodní smlouva pro ochranu a udržitelný management mokřadů (str. 59 Zásad péče). Soud k tomu poznamenává, že na základě dlouhodobé politicko-společenské debaty je obecně známou skutečností, že koncepce založená na umožnění nerušeného průběhu přírodních dějů na významných plochách národních parků, která čerpá zejména z kategorizace IUCN, je aplikována dlouhodobě jak v ostatních národních parcích České republiky, tak na evropské i mezinárodní úrovni.

133. Pokud jde o konkrétní vědecké poznatky, z nichž Zásady péče vycházejí, vzhledem k četnosti odkazů na vědecké zdroje v Zásadách péče soud nepovažuje za účelné jednotlivé poznatky vypisovat a individualizovaně je hodnotit, obzvlášť za situace, kdy žalobce se proti nim a jejich obsahu nijak konkrétně nevymezil, nepředstavil oponentní polemiku vyvracející vědecké poznatky zohledněné v Zásadách péče, nenabídl vlastní odborné poznatky a ani jiné důkazy na podporu svého tvrzení. Žalobce předložil soudu výhradně důkazní materiál, z něž lze učinit poznání o dopadech úhynu vzrostlého lesa na lokalitu. Naproti tomu orgán ochrany přírody postavil Zásady péče na značně rozsáhlejších a komplexnějších vědeckých poznatcích týkajících se péče o veškeré ekosystémy a složky ekosystémů v NP Šumava. Lze uvést, že poznatky obsažené v Zásadách péče v zásadě nejsou s důkazy předloženými žalobcem v rozporu; pouze jsou doplněny o řadu poznatků dalších, a v souhrnu tak nabízí jiný kontext v otázce koncepce péče o ekosystémy.
134. Městský soud v Praze nepokládá za důvodnou žalobní námitku, že Zásady péče nevycházejí z reálně zmapovaného stavu ekosystémů. K vypořádání této námítky soud nejprve odkazuje na bod 91 tohoto rozsudku, kde uvedl, že stav a vývoj ekosystémů v NP Šumava považuje za popsany objektivně a souladně s realitou. Z kontextu Zásad péče jednoznačně vyplývá, že jsou podloženy monitoringem, který je cílen na podchycení a sledování stavu a dlouhodobého vývoje všech předmětů ochrany přírody NP Šumava. Vychází se ze zjištění terénního průzkumu v kombinaci s daty dálkového průzkumu (satelitní snímky, letecké snímkování, drony atp.), je čerpáno například z Geografického informačního systému pro NP Šumava či z Nálezové databáze ochrany přírody.
135. Dále je třeba vyjít i z toho, že jestliže právní řád určitým orgánům přisuzuje určité funkce, nepochybně jim také přiznává způsobilost, zejména takové odborné znalosti a zkušenosti, aby tyto funkce mohly plnit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2010 č.j. 1 Afs 71/2009-113). Orgán ochrany přírody lze tedy obecně pokládat za odborně způsobilý pro zpracování zásad péče. Správa NP zde na základě zákona vykonává činnost na pomezí výkonu státní správy a odborné péče o chráněné území, protože dle ust. § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny Zásady péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody (V. Vomáčka a kol.: Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. C. H. Beck, Praha 2018, § 78). Zjištění správy NP, z něž vyšla při zpracování Zásad péče, lze s ohledem na uvedené pokládat za relevantní. Pokud byl žalobce přesvědčen, že správa NP vyšla z vadně zmapovaného stavu ekosystémů, bylo na něm, svůj názor přesvědčivě odůvodnil a důkazně podložil, což se však v řízení nestalo. Z důkazů, které žalobce nabídl k prokázání svých tvrzení, nevyplývá, že skutečný stav ekosystémů byl jiný, než jaký je popsán v Zásadách péče. V žádné z listin, které žalobce v průběhu řízení předložil soudu k důkazům, popis či inventarizace ekosystémů v NP

Šumava zaznamenány nejsou. Žalobce se ohledně důkazů soustředí především na polemiku s koncepcí nakládání s ekosystémy, oponentní odborná zjištění ohledně reálného stavu ekosystémů však nenabízí. Naopak orgán ochrany přírody v Zásadách péče popis svých zjištění podkládá odkazy na poznatky shromážděné na základě standardní metodiky, na odborné práce a další zdroje. Soud zde neshledává žádnou relevantní okolnost, která by správnost zjištění orgánu ochrany přírody zpochybnila. Žalobci se tudíž nepodařilo zjištění orgánu ochrany přírody o stavu ekosystémů znevěrohodnit, neboť sám nepředestřel přesvědčivé tvrzení a nepředložil k důkazům jiná odborná zjištění, ani nenabídl žádný jiný důkaz, z něž by bylo možné učinit odlišný závěr.

136. Městský soud v Praze nesouhlasí ani s žalobní námitkou, dle níž Zásady péče nenavazují na předchozí péči. Z dokumentu vyplývá opak. Zásady péče berou do úvahy cíle vymezené Plánem péče platným pro období let 2001 až 2010, přikládají jim relevanci pro pojetí Zásad péče.
137. Zásady péče popisují, co Plán péče stanovil za cíl: mimo jiné posílení „přírodnosti“ území postupným snižováním lidské intervence, zejména v lesních ekosystémech, a nárůst podílu jadrových zón a jejich postupné scelování. Detailněji k tomu uvádějí, že dlouhodobým cílem Plánu péče k roku 2030 bylo rozšíření I. přírodní zóny (přísná přírodní) na nejméně 50 % území národního parku, která by se měla rozšiřovat především v rámci IIA (blízká přírodní – přechodná) a IIB (řízená přírodní – přechodná). IIC Řízená přírodní zóna (trvalá) měla podle tohoto plánu péče mít rozlohu do 40 % a III. zóna (rozvojová) do 10 %. Plán péče dále stanovil časové a věcné vazby rozšiřování I. zóny do 4 etap, přičemž I. a II. etapy pokrývaly dobu platnosti plánu péče a plánovaly rozšíření až na 5 000 ha a rozšiřování ve III. a IV. etapě až do roku 2020. Rozšiřování I. zóny mělo mít vzestupnou tendenci s větším rozsahem ve III. a IV. etapě po roce 2020.
138. Uvedené předchozí cíle Zásady péče následně hodnotí, a to včetně částečného neúspěchu Plánu péče, kdy z hlediska naplňování dlouhodobých cílů došlo k prodlevě více než 10 let. Nenaplnění dlouhodobých cílů se týkalo jak obecných zásad (zásad pro rozšiřování I. zóny), tak nedodržení kritérií pro vymezení a rozšiřování I. zóny. Pokud jde o lesní ekosystémy, Zásady péče podrobují koncepci Plánu péče kritickému zhodnocení, a svoji vlastní, byť odlišnou, koncepci na ni navazují. Konkrétně Zásady péče uvádějí: *„Příprava lesních ekosystémů spočívala zejména ve změně druhové skladby lesa spojené se snížením podílu pro podkorní hmyz atraktivního smrku s cílem vyloučit budoucí velkoplošnou disturbanci. V průběhu této snahy se však ukázalo, že naplnění těchto vizí je nemožné, neboť spontánní přírodní procesy působí proti těmto opatřením. Současné pojetí přirozených ekosystémů naopak s velkoplošnými disturbancemi spojenými s gradacemi podhorního hmyzu počítají. Zároveň je řadí k důležitým přírodním dějům, které předměty ochrany ovlivňují a formují. Volné působení disturbancí včetně všech důsledků na předměty ochrany je tak plně v souladu s dlouhodobými cíli národního parku. K dosažení termínu plné autoregulace na ploše přesahující 50 % rozlohy NPŠ chybí dosud 10 let a 23 % území NPŠ. Právě tato plocha je zařazena do přírodě blízké zóny. Naplnění cíle je možné nejdříve však kolem roku 2035, kdy bude možné změnit zonaci NPŠ.“* Lze tedy uvést, že orgán ochrany přírody předchozí plán plně respektoval a vycházel z něj. To, že přistoupil, též na základě předchozího vývoje, k odlišné koncepci spočívající v ustoupení od lesnického managementu, v omezení aktivních zásahů a k vyšší podpoře přírodních procesů, s dlouhodobým cílem ponechat do roku 2060 významnou část území samovolnému vývoji, neznámá, že by předchozí Plán péče nerespektoval a nenavazoval na něj.

139. Zásady péče rovněž zohledňují existenci Plánu péče platného od roku 2014, jeho územní rozdělení do dílčích ploch, a odlišné způsoby péče o ekosystémy (dle dílčích ploch), byť k němu přistupují z úhlu pohledu, že platil jen krátce.
140. Z obsahu Zásad péče a jeho kontextu pak lze jednoznačně dovodit, že Zásady péče při zohlednění dosavadního vývoje zachovávají kontinuitu i pro období, kdy Plány péče nebyly v platnosti (Plán péče pro období 2014 - 2017 byl zrušen na základě výše zmíněného rozsudku Městského soudu sp. zn. 10 A 99/2014.) Zejména je patrné, že bylo přihlédnuto k faktickým změnám, které přinesla novelizace zákona o ochraně přírody a krajiny zákonem č. 123/2017 Sb., kdy následně byla zpracována a dohodnuta nová zonace. Pokud jde o péči o lesy, Zásady péče konstatují, že i přes výkyvy v přístupu k lesům v období 2011 až 2013 byl nastolen způsob péče o cenné lesy, který nesnižuje jejich přírodní hodnotu. Od roku 2014 se tento přístup nemění, podíl lesů ponechaných samovolnému vývoji se ještě zvýšil.
141. Městský soud v Praze tedy s ohledem na vše uvedené konstatuje, že koncept obsažený v Zásadách péče plně zohlednil předchozí koncepce, hodnotil je, oproti předchozím koncepcím postavil koncepci vlastní. Orgán péče ochrany přírody dostačujícím způsobem zdůvodnil, proč se od předchozích koncepcí odchýlil. Na jeho argumentaci soud neshledává nic zjevně nerozumného.
142. Opodstatněná není ani žalobní námitka nezákonnosti Zásad péče z důvodu údajného rozporu s určením zón vyhláškou č. 42/2020 Sb. Co se týče tvrzeného rozporu Zásad péče s platnou zonací, soud vychází z ust. § 38a zákona o ochraně přírody a krajiny, z něž vyplývá, že Zásady péče představují koncepci s dlouhodobým konečným cílem ochrany přírody na území NP Šumava. Naopak zonace vymezená ve vyhlášce č. 42/2020 Sb. závazně upravuje současné nastavení péče o národní park dle současného stavu ekosystémů a chráněných druhů, tedy charakterizuje jednotlivé zóny dle současného stavu.
143. Pokud je tedy v současnosti bezzásahová přírodní zóna vymezena na mnohem menším území, než v budoucnu očekávaných 75 % rozlohy NP Šumava, nejedná se z hlediska územního o rozpor. K námitce, že orgán ochrany přírody již nastavuje bezzásahové procesy i v zónách, které nejsou dosud vedeny jako zcela bezzásahové, soud předně konstatuje, že jeho úkolem je posoudit, zda schválením dokumentu Zásady péče bylo nezákonně zasaženo do žalobcových práv, nikoli se zabývat tím, jestli je dle předmětné dokumentace reálně postupováno. Soud proto k vznesené námitce pouze nad rámec uvádí, že v postupném nastavování bezzásahových procesů neshledává nic nezákonného. Důvodem je opět skutečnost, že aktuální nastavení zonace vyhláškou č. 42/2020 Sb. upravuje současný stav, zatímco Zásady péče sledují dlouhodobý cíl. Toho je třeba dosahovat postupně. Například postupné zvyšování podílu odumřelé dřevní hmoty (ponechání odumřelých stromů a tlejícího dřeva) v důsledku podpoří přirozené procesy, protože existence dostatečného množství tlejícího dřeva významně ovlivňuje další vývoj lesních ekosystémů. Nynější přístup tak napomůže k postupnému naplňování dlouhodobého cíle ochrany NP Šumava, tj. postupnému zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů na převažující ploše, jak je ostatně v Zásadách péče zdůvodněno. Nejde o postup, který by byl rozporný s právními předpisy.
144. Ani rozpor z hlediska časového soud neshledává. Ust. § 38 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny předpokládá, že Zásady péče budou schváleny zpravidla na období 15 až 20 let. Ust. § 18 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny stanoví minimální limit 15 let pro možnost změn stanovených zón ochrany přírody národního parku. Důvodová zpráva

k zákonu č. 123/2017 Sb. k ust. § 18 odst. 6 uvádí, že se jedná se o minimální dobu nezbytnou pro vyhodnocení stavu ekosystémů v jednotlivých zónách.

145. Z uvedeného lze dovodit pouze to, že k projednání případné změny zonace má dojít nejdříve po uplynutí 15 let po nabytí účinnosti vyhlášky, kterou byly zóny ochrany přírody vymezeny, tj. v případě NP Šumava ještě v době platnosti Zásad péče. Neznačená to však, že po uplynutí 15 let zóny zaniknou a Zásady péče nebudou mít zákonný podklad. Zákon na ochranu přírody a krajiny nevznáší požadavek současného nebo časově blízkého přijetí právní úpravy a Zásad péče. Přestože tedy oba právní instrumenty nejsou zaměřeny na období, která se přesně překrývají, tento časový nesoulad nezakládá nezákonnost Zásad péče, a žalobcův právní názor, že Zásady péče měly být přijaty pouze na dobu do konce platnosti zonace dle zákona o ochraně přírody a krajiny, nemá oporu v právní úpravě.
146. Žalobce dále ve své argumentaci opakovaně namítá, že Zásady péče jsou v rozporu s principy zákona o lesích.
147. V souvislosti s posuzovanou žalobní námitkou soud konstatuje, že takový rozpor neshledal. Zásady péče správně upřednostňují při stanovení koncepce péče o lesy příslušná ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny. Interpretační vodítko k tomu dává ust. § 22a odst. 1, 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, a to i pro zónu soustředěné péče o přírodu a zónu kulturní krajiny. Dle odst. 1 odkazovaného ustanovení platí, že *„vlastníci nebo nájemci lesů v národních parcích jsou povinni hospodařit v nich tak, aby byly zachovány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce a biologická rozmanitost“*. Uvedený princip se vztahuje na všechny čtyři zóny. Pro zónu přírodní a zónu přírodě blízké pak odst. 2 odkazovaného ustanovení stanoví, že *„při provádění péče o lesy zařazené do zóny přírodní a do zóny přírodě blízké se dále nepoužijí ustanovení jiného právního předpisu o povinném provádění opatření na předcházení nebo zabránění působení škodlivých činitelů a na odstranění nebo zmírnění jejich následků, s výjimkou preventivních opatření proti vzniku lesních požárů.“* Je zjevné, že citovaná ustanovení upravují odlišnosti od obecné úpravy lesního hospodaření v zákoně o lesích tak, aby hospodaření v lesích nebylo v rozporu s cíli a posláním ochrany národního parku vymezenými v § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny – jinými slovy, právní úprava akcentuje preferenci takové péče o les, která upozaďuje hospodářské funkce lesa ve prospěch ochrany přírody. (Srovnej: V. Vomáčka a kol.: Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. C. H. Beck, Praha 2018, § 22, 22a). Uplatní se tedy výkladové pravidlo „Lex specialis derogat legi generali“. Soud dodává, že právní úprava zde sleduje legitimní cíl, tj. ochranu lesů ve zvláště chráněných územích. Obsah Zásad péče soud shledává v souladu s uvedeným. To, že žalobce nepovažuje interpretační vodítka pro výklad a aplikaci zákona o ochraně přírody a krajiny a zákona o lesích za jednoznačná, ještě neznačená, že se jimi orgán ochrany přírody při tvorbě a schválení Zásad péče neřídil, a tudíž že je jejich postup nezákonný a výsledný dokument je rozporný se zákonem. Soud nic takového nezjistil.
148. Městský soud v Praze nepřisvědčil žalobní argumentaci, že zásady péče mají i pro národní parky respektovat principy zákona o lesích, a upřednostnit zachování a podporu ekologických funkcí živého lesa (živého horního patra stromů). Jak již soud uvedl výše, Zásady péče v souladu s dikcí právních předpisů berou do úvahy funkce přirozeného lesního ekosystému ve své komplexnosti a přihlížejí k přirozené dynamice ekosystémů a jejich fázím, kdy k obnově dochází postupně a z pohledu člověka velmi pomalu. Skutečnost, že Zásady péče v přírodní zóně národního parku ponechávají lesní ekosystémy samovolné obnově a do procesu obnovy nezasahují, není v rozporu se zákonem o lesích a jeho principy.

149. Soud shrnuje, že Zásady péče neshledal ani po stránce odbornosti, ani po stránce koncepčnosti rozporné s právními předpisy. Pokud jde o stanovení cílů a vymezení opatření k jejich dosažení, Zásady péče nevznikly v žádném ohledu svévolně – opatření jsou zvolena k naplnění legitimního cíle, kterým je zachování a postupná obnova přirozených ekosystémů, včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území, a zachování nebo postupně zlepšování stavu ekosystému, jejichž existence je podmíněna činností člověka. Jedná se o cíl dlouhodobý, kdy konkrétně v roce 2036 by mělo být okolo 52 % rozlohy NP Šumava v režimu zóny přírodní a v roce 2060 pak cílových 75 %. Zásady péče jsou koncipovány plně v souladu s relevantními zákonnými ustanoveními a prováděcími předpisy, zejména se zákonem o ochraně přírody a krajiny a vyhláškou č. 45/2020 Sb. vymezující zonace. Jsou navázány na mezinárodní koncepční dokumenty jako IUCN a Natura 2000, jsou odborně odůvodněny, vycházejí rovněž z odborných poznatků, včetně vlastních odborných poznatků správy NP. Jsou ukotveny v realitě, zohledňují dosavadní vývoj a současný stav a navazují na něj. Ani doba jejich platnosti není stanovena nijak nerozumně, ale je smysluplně odůvodněna, a především je v souladu se zákonným časovým rámcem. S ohledem na odborné odůvodnění Zásad péče má soud za to, že nastavená opatření s vysokou pravděpodobností povedou k dosažení vytyčených dlouhodobých cílů. Soud nemá důvod, proč by do zvolenou koncepci jakkoli zpochybňoval. Soud má tedy za to, že žalovaný nepochybil, když Zásady péče schválil.
150. Městský soud v Praze s ohledem na další žalobní námitku doplňuje, že zpracování Zásad péče správou NP jakožto orgánem státní správy dle přesvědčení soudu nekoliduje s působností správy NP v oblasti odborné péče o národní park. Správa NP vystupuje v trojím postavení: je orgánem státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny (ust. § 75 a 78 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny), je subjektem hospodařícím se státním majetkem na území národního parku (ust. § 22 odst. 2 a ust. § 78 odst. 9 odkazovaného zákona), a plní úkoly odborné organizace ochrany přírody (ust. § 78 odst. 5 odkazovaného zákona). Ve správě národního parku je tak propojena státní správa na úseku ochrany přírody a krajiny a rovněž činnost, která zahrnuje soukromoprávní hospodaření s majetkem ve vlastnictví státu (V. Vomáčka a kol.: Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář. C. H. Beck, Praha 2018, § 78). Spojení výkonu státní správy s činností označovanou jako hospodářská správa (odborná péče o národní park) není v rozporu se zákonem, a je akceptováno i judikaturou správních soudů jako dostatečné řešení vnitřní organizační uspořádání správy národního parku (rozsudek NSS ze dne 16. 7. 2004 č. j. 5 A 151/2001-56). Dodržování principů péče nastavených v Zásadách péče tak nebrání správě NP účelně hospodařit s majetkem státu, současně je tato povinnost v Zásadách péče dostačujícím způsobem upravena tak, aby byly naplňovány dlouhodobé cíle péče o NP Šumava.
151. Městský soud v Praze tedy s ohledem na vše uvedené uzavírá, že ani námitky uplatněné v třetím žalobním bodu nejsou důvodné.
152. Závěrem soud konstatuje, že nepřehlédl žalobní návrh, aby soud zvážil předložení návrhu na zrušení ust. § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny Ústavnímu soudu z důvodu, že neobsahuje pojetí ochrany funkční krajiny, což způsobuje ničení přírodního bohatství a porušování práva občanů na příznivé životní prostředí a na včasné, pravdivé a úplné informace o životním prostředí.
153. Soud neshledal důvod uvedenému návrhu vyhovět. Ust. § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zakládá oprávnění obecných soudů podat Ústavnímu soudu návrh na zrušení zákona či jeho jednotlivých ustanovení, a

to v souvislosti s jejich rozhodovací činností. Dle čl. 95 odst. 2 Ústavy tak soud učiní tehdy, pokud dospěje k závěru, že zákon, který má být ve věci použit, je v rozporu s ústavním pořádkem. K žalobcově návrhu na předložení návrhu na zrušení ust. § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny Ústavnímu soudu městský soud nejprve uvádí, že ústavnost dotčeného ustanovení byla Ústavním soudem zevrubně posouzena v nálezu ze dne 25. 9. 2018 sp. zn. Pl. ÚS 18/17, kterým byl zamítnut návrh skupiny senátorů Parlamentu ČR na zrušení mimo jiné ust. § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 123/2017 Sb. Ústavní soud ohledně právní úpravy ust. § 15 shledal, že není nesrozumitelná, neurčitá ani vnitřně rozporná, a že splňuje formální i materiální podmínky pro zákonné omezení ústavně zaručeného práva na samosprávu, sleduje legitimní cíl ochrany přírody a je přiměřená. Ústavní soud zde mimo jiné konstatoval, že neposkytuje-li ustanovení pro některé situace (jednoznačnou) odpověď, neznamena to samo o sobě jeho protiústavnost. Městský soud v Praze má za to, že uvedené lze vztáhnout i na žalobcovu stížnost na neústavnost odkazovaného ustanovení z důvodu absence „pojetí ochrany funkční krajiny“. Žalobcův názor, že nedostatečné zákonné zakotvení ochrany funkční krajiny zakládá protiústavnost právního předpisu, je mylný. Je zcela legitimní, bude-li otázka pojetí ochrany „funkční krajiny“ (dle kontextu žaloby žalobce namítá, že zákon nepřihlíží k funkčním hlediskům ekosystémů) zodpovězena až aplikační činností orgánů veřejné moci. Z dikce dotčeného ustanovení vyplývá, že zákonodárce je pro zachování ekologicky stabilních přirozených ekosystémů v národních parcích a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti. Na převažující ploše národních parků má za cíl zachování nebo postupnou nerušenou obnovu přirozených ekosystémů, na zbývajícím území pak cílí na zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka. Právní úprava dle názoru soudu jasně stanovuje cíle ochrany národních parků a vymezuje jejich poslání (což se následně promítá i do dalších ustanovení zákona). Z ničeho nevyplývá, že by takové vymezení muselo být vykládáno právě tak, jak namítá žalobce, tedy že opomíjí pojetí ochrany „funkční krajiny“. Právní úprava směřuje obecně k ochraně přírody a krajiny, což je cíl ústavně zakotvený a souladný s žalobcem zmiňovaným na právu na příznivé životní prostředí a na včasné, pravdivé a úplné informace o životním prostředí. Obsah právní úpravy lze vyložit pomocí běžných interpretačních metod a následně aplikovat na konkrétní věc, jak je v právním prostředí běžné. Soud tedy uzavírá, že ust. § 15 zákona o ochraně přírody a krajiny považuje ústavně konformní.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

154. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, neboť žalovaný se schválením Zásad péče nedopustil vůči žalobci nezákonného zásahu do práva žalobce na příznivé životní prostředí, neporušil povinnost poskytnout pravdivé, úplné a včasné informace o životním prostředí. Proto soud žalobu podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
155. Soud rozhodoval o nákladech řízení o žalobě před Městským soudem v Praze, jakož i o nákladech řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem dle § 110 odst. 3 s. ř. s. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
156. O náhradě nákladů řízení osobě zúčastněné soud rozhodl dle o ust. § 60 odst. 5 s. ř. s. (ve spojení s přechodným ust. čl. XI zákona č. 314/2025 Sb.), podle něhož osoba

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.

zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V posuzované věci osobě zúčastněné na řízení soud žádnou povinnost neuložil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den.

Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Podle ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřijatelná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 12. června 2026

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje X. X.